

Beleidsnota Dierenwelzijn in Woerden

**Dieren behoren
vrij te zijn van:**

Honger & Dorst

Fysiek ongemak

Pijn & Ziekte

Angst & Stress

**Beperking van
natuurlijk gedrag**

Voorwoord

Voor u ligt de eerste nota Dierenwelzijn in Woerden. Dierenwelzijn staat erg in de belangstelling. En dat is begrijpelijk want het is een onderwerp dat emoties oproept en waar mensen ook veel verschillende ideeën bij hebben.

Veel mensen houden van dieren. Dieren spelen een grote rol in ons dagelijks leven. Of het nou om onze trouwe viervoeter gaat, we beroepshalve omgaan met dieren of ze in het vrije veld tegen komen, dieren zijn van groot belang voor mensen. Maar hoe we met ze omgaan is soms best een lastige zaak.

Alle dieren hebben gevoel en moeten dus goed behandeld worden. Dus ook zogenoemde plaagdieren, die overlast veroorzaken. Denk maar aan konijnen op sportvelden of op een kerkhof..... Hoe gaan we daar dan mee om op een diervriendelijke manier? Geen makkelijke vraag. Deze nota geeft daar wel een paar handvatten voor.

Er bestaat op landelijk niveau wetgeving waarin dierenwelzijn is vastgelegd (wet Dieren, Flora- en Faunawet). De beleidsnota Dierenwelzijn van Woerden biedt inzicht in wat we volgens landelijke en provinciale wetgeving moeten, maar ook wat we in Woerden willen. Wat vinden wij belangrijk in het kader van de lokale zorg voor dieren?

Voor het beantwoorden van deze vraag hebben mensen meegedacht, die veel met dieren werken. Dat waren medewerkers van de Stichting Dierenhulpverlening Woerden, dierenartsen, beheerder dierenweide, kleindierversenigingen, visvereniging, jagers, landbouwers, ongediertebestrijders en inwoners. Deze nota is dus gemaakt door mensen die dagelijks met dieren omgaan. Dank daarvoor, want daardoor ligt hier nu een stuk dat gebaseerd is op de praktijk.

Dank ook aan Marlot Reijneveld, studente Diermanagement van de Hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden. Zij heeft in het kader van haar studie het schrijven voor haar rekening genomen en weet ontzettend veel van dieren en wetten.

Om dierenwelzijn ook voor de toekomst voldoende aandacht te blijven geven is een groep gevormd door 'de mensen uit de praktijk'. Zij zullen jaarlijks bij elkaar komen om de voorgestelde maatregelen uit de nota te volgen en te evalueren. Ik wens ze daarbij heel veel succes.

Margot Stolk
wethouder

Inhoud

Inleiding	2
1. Wetgeving	4
1.1. Inleiding	4
1.2. Landelijke wetgeving	4
1.2.1. Burgerlijk Wetboek (1992).....	4
1.2.2. Algemene wet bestuursrecht (1992)	4
1.2.3. Wet dieren (2013).....	4
1.2.4. Flora- en faunawet (1998)	4
1.2.5. Wet Natuurbescherming (2017)	5
1.3. Provinciale verordeningen	5
1.4. Gemeentelijke regelgeving	5
2. Dieren in nood	6
2.1. Beschrijving	6
2.2. Regelgeving.....	6
2.3. In Gemeente Woerden	6
2.3.1. Huisdieren in nood.....	6
2.3.2. Wilde dieren in nood.....	7
2.3.3. Dierenhulpverlening.....	7
2.3.3.1. Opvang	8
2.3.3.2. Dierenambulance.....	8
3. Gezelschapsdieren	10
3.1. Huisdieren.....	10
3.1.1. Regelgeving.....	10
3.1.2. In Gemeente Woerden	11
3.1.2.1. Hondenbeleid.....	11
3.1.2.2. Gevaarlijke honden.....	11
3.1.2.3. Katten	11
3.2. Hobbydieren	12
3.2.1. Regelgeving.....	12
3.2.2. In Gemeente Woerden	12
3.2.2.1. Kinderboerderijen	12
3.2.2.2. Hobbydierversenigingen.....	12
3.3. Dierenbranche	12
3.4. Dieren in de zorg	13
4. Landbouw- en productiedieren	14
4.1. Regelgeving.....	14
4.2. In Gemeente Woerden	15
5. Evenementen met dieren	17
5.1. Regelgeving.....	17
5.2. In Gemeente Woerden	17
5.2.1. Woerdense Koeie(n)mar(k)t.....	18
5.2.2. Streekmarkt	18

5.2.3.	Pluimvee-beurs.....	18
6.	In het wilde levende dieren	19
6.1.	Regelgeving.....	19
6.2.	In Gemeente Woerden	19
6.2.1.	Tamme Ganzen	19
6.2.2.	Visbeleid	20
6.2.3.	Benuttingsjacht	20
6.2.4.	Dieren met problemen	20
6.2.5.	Natuur	22
6.2.6.	Natuur in de wijken	23
7.	Plaagdieren	25
7.1.	Regelgeving.....	25
7.2.	In Gemeente Woerden	25
7.2.1.	Aanpak.....	26
7.2.2.	Draaiboek per diersoort	27
8.	Communicatie.....	29
8.1.	Meldpunt Dierenwelzijn Woerden.....	29
8.2.	Voorlichting	30
9.	Vervolg	32
9.1.	Dierenwelzijnsgroep	32
9.2.	Werkwijze overlast.....	32
10.	Financiën.....	33
10.1.	Bestaande jaarlijkse uitgaven	33
10.1.1.	Jaarlijkse uitgaven t.b.v. ambulancevervoer en asielopvang	33
10.1.2.	Jaarlijkse uitgaven preventie en beheer	33
10.2.	Incidentele uitgaven.....	33
10.3.	Nieuwe uitgaven	33
Bijlage I –	Stroomschema's.....	1
Bijlage II –	Maatregelen.....	1
Bijlage III –	Bronnen wetgeving	3
Bijlage IV –	Medewerking.....	4

Inleiding

In Woerden leven tal van dieren. Vaak geven ze ons plezier, houden ons gezelschap en voorkomen eenzaamheid. Zo leven er onder andere vele honden, katten, knaagdieren, vogels en reptielen bij mensen thuis waar ze liefdevol verzorgd worden. Daarnaast leven veel dieren in onze gemeente in het wild, waarbij gedacht kan worden aan vogels, ganzen, zwanen, egels, padden en vele insecten. Dieren hebben ook een recreatieve, culturele en educatieve waarde, zoals tijdens evenementen (de jaarlijkse 'Koeiemart' van Woerden) en op de kinderboerderijen in Woerden en Kamerik. Als agrarische gemeente ontbreken landbouwdieren niet en koeien, paarden en schapen zijn dan ook niet weg te denken uit het Woerdense, open, agrarische landschap. In die zin zijn dieren ook van agrarische en economische waarde.

Kortom, een wereld zonder dieren kunnen we ons niet voorstellen. Dieren zijn als onderdeel van onze samenleving niet weg te denken uit ons leven, integendeel: dieren maken onbetwist deel uit van onze samenleving en de natuur om ons heen en zijn daarmee van een waardevolle betekenis. Vaak zijn dieren afhankelijk van de mens, en wij moeten ons dan ook realiseren dat wij een verantwoordelijkheid hebben tegenover de dierenwereld.

Dieren hebben namelijk ook een eigen waarde en gevoel, los van hun nut of schade voor de mens. De Wet Dieren erkent de *intrinsieke waarde* van het dier, wat wil zeggen dat ieder dier gezien zou moeten worden als een individueel wezen met een eigen leven, ervaringen en gevoelens. Inbreuk op dit '*welzijn*' van dieren zou moeten worden voorkomen. Dierenwelzijn wordt in het algemeen dan ook gedefinieerd als 'de kwaliteit van het leven zoals die door het dier zelf ervaren wordt'. In concrete zin geven de vijf vrijheden van dieren die zijn opgenomen in de Wet Dieren (2013) weer wat de randvoorwaarden zijn voor het redelijkerwijs waarborgen van de kwaliteit van het leven van gehouden dieren:

Het welzijn van dieren wordt gewaarborgd door hen te vrijwaren van:

- Honger, dorst en onjuiste voeding
- Fysiek en fysiologisch ongemak
- Pijn, verwondingen en ziektes
- Angst en chronische stress
- Beperking van natuurlijk gedrag

Op grond van deze vijf vrijheden heeft iedere inwoner de morele verantwoordelijkheid dieren de zorg te bieden of laten bieden die zij behoeven, voor zover dit redelijkerwijs verlangd kan worden.

Aanleiding en doelstelling

Dierenwelzijn staat landelijk steeds meer in de belangstelling en de aandacht voor, en vragen over, dit onderwerp nemen toe. In de gemeente Woerden is geen consistent kader ontwikkeld voor dierenwelzijn. Indien vraagstukken rondom dierenwelzijn zich aandienen, beschikken we in Woerden op dit moment niet over een beleidskader waaraan deze vragen getoetst kunnen worden. Het streven was dan ook een dierenwelzijnsbeleid op te stellen dat kan fungeren als handelingskader voor vraagstukken omtrent het welzijn van dieren en dat zal leiden tot het verder bevorderen, handhaven, informeren en stimuleren van het welzijn van dieren in de gemeente Woerden.

De handelswijze omtrent dierenwelzijn wordt in eerste instantie ingegeven door Europese, landelijke of provinciale wetgeving. Het is van belang aan te sluiten op nieuwe landelijke regelgeving (zoals nieuwe wet Natuurbescherming per 1 juli 2017), die als leidraad kan worden gezien voor wettelijke verplichtingen rondom de zorg voor het welzijn van dieren, ook in Woerden. Een richtinggevend kader dat specifiek gericht is op het welzijn van dieren in Woerden, is nodig om lokale vraagstukken gericht en gestructureerd aan te kunnen pakken. De doelstelling van het dierenwelzijnsbeleid was dan ook het opstellen van een helder kader, waarin alle taken, verplichtingen en verantwoordelijkheden op dit vlak in een consistent geheel zijn samengevat.

Dit kan en wil de gemeente niet alleen. Binnen de gemeente Woerden hebben veel mensen en organisaties (dagelijks) te maken met de dieren in onze samenleving. Het beleidsdocument is dan ook tot stand gekomen in nauwe samenwerking met betrokken inwoners en organisaties die ieder vanuit de eigen kennis en kunde hebben bijgedragen hebben aan dit document. Dankzij deze samenwerking is het beleid representatief voor Woerden en zijn belangrijke knelpunten en onderwerpen uit de samenleving naar voren gekomen. Het beleid geeft helder weer op welke wijze verschillende groepen invulling geven aan taken en verantwoordelijkheden op het vlak van dierenwelzijn.

Leeswijzer

Het is belangrijk dat het dierenwelzijnsbeleid in Woerden aansluit op de landelijke wetgeving en met name de nieuwe landelijke regelgeving zoals de nieuwe wet Natuurbescherming. Deze wetgeving is de leidraad voor de wettelijke verplichtingen van alle partijen die betrokken zijn bij de zorg voor het welzijn van dieren.

Hoofdstuk 1 van deze nota begint daarom met een overzicht van de belangrijkste wetgeving betreffende dierenwelzijn. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op dieren in nood en op de rol van de dierenhulpverlening. Vervolgens zijn verschillende categorieën dieren waar we in Woerden mee te maken hebben onderscheiden. In hoofdstuk drie tot en met zeven wordt hier nader op ingegaan. Per categorie wordt de hiervoor geldende wetgeving genoemd en vervolgens wordt nader ingezoomd op de situatie in Woerden. Elk hoofdstuk sluit af met een opsomming van de voorgenomen maatregelen. In hoofdstuk 8 is het onderwerp Communicatie aan de orde en in hoofdstuk 9 wordt afgesloten met een weergave van vervolgacties omtrent dierenwelzijn voor de komende jaren. Het laatste hoofdstuk, hoofdstuk 10, bespreekt het financiële aspect. Het document is digitaal te lezen en de benodigde achtergrondinformatie is gelinkt aan de onderstreepte woordgroepen. Dit is in de meeste gevallen de betreffende wetgeving.

1. Wetgeving

1.1. Inleiding

De gemeente Woerden heeft te maken met de landelijke wetgeving. Hierbij zijn een aantal wetten van toepassing op dierenwelzijn, te weten: de Wet dieren, de Flora- en faunawet en de Wet natuurbescherming. Op provinciaal niveau is, door middel van verordeningen, ook wetgeving van toepassing. Als laatste heeft de gemeente Woerden zelf verordeningen en regels opgesteld die binnen de gemeente van toepassing zijn.

1.2. Landelijke wetgeving

1.2.1. Burgerlijk Wetboek (1992)

In het Burgerlijk Wetboek, boek 5 staan artikelen die gaan over zakelijke rechten. In deze artikelen staan dieren een aantal keer expliciet aangegeven. Hierin staat bijvoorbeeld (artikel 5:8 lid 3) dat de gemeente verantwoordelijk is voor het in bewaring nemen van gevonden dieren gedurende twee weken en zo snel mogelijk een nieuw thuis voor deze dieren zoekt. Deze artikelen verschillen op zich van doel. Sommige gelden voor eigenaren, sommige voor handhaving en sommige voor instellingen als bijvoorbeeld een gemeente.

1.2.2. Algemene wet bestuursrecht (1992)

De Algemene wet bestuursrecht geeft regels voor de verhouding tussen overheid en burgers of bedrijven. Artikel 5.29 en 5.30 gaan over het meevoeren en opslaan van zaken bij het toepassen van bestuursdwang. Deze zaken kunnen dieren zijn.

1.2.3. Wet dieren (2013)

In de Wet dieren staat de intrinsieke waarde van het dier centraal. Dit betekent dat dieren een eigen waarde hebben. Dierenwelzijn gaat volgens de Wet dieren over de kwaliteit van het leven van dieren. De regelgeving in deze wet waarborgt de gezondheid van gehouden dieren als huisdieren, landbouwdieren, hobbydieren en commercieel gehouden dieren. Regels over in het wild levende dieren staan in de Flora- en faunawet. Omdat het waarborgen van dierenwelzijn in veel verschillende situaties moet en op verschillende manieren kan, zijn bij de Wet dieren veelal doelvoorschriften gebruikt. De wet heeft een aantal wetten en besluiten vervangen (of gaat deze vervangen) zoals de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, het Varkensbesluit, het Kalverenbesluit, het Honden- en kattenbesluit en het Vleeskuikenbesluit. De Wet dieren omvat nog 6 Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's):

- Besluit en Regeling diergeneeskundigen
- Besluit en Regeling diergeneesmiddelen
- Besluit en Regeling dierlijke producten
- Besluit en Regeling diervoeders
- Besluit en Regeling handhaving en overige zaken Wet dieren
- Besluit en Regeling houders van dieren

1.2.4. Flora- en faunawet (1998)

De Flora- en faunawet wordt (is) per 1 januari 2017 vervangen door de nieuwe Wet natuurbescherming. Op het moment van verschijnen van deze beleidsnota is de huidige Flora- en faunawet nog van toepassing, maar wordt vooruitlopend op de nieuwe wetgeving reeds verwezen naar artikelen van de Wet natuurbescherming.

De Flora- en faunawet beschermt planten en dieren die in het wild voorkomen in Nederland. De wet bestaat onder andere uit een aantal verboden, zoals het verstoren of doden van sommige dieren of het

plukken van bepaalde planten. Als het toch nodig wordt geacht een bij wet verboden handeling uit te voeren, bijvoorbeeld bij ernstige overlast, kunnen vrijstellingen of ontheffingen worden gebruikt. Bij een vrijstelling mag iedereen die aan de voorwaarden van de vrijstelling voldoet, hier gebruik van maken. Ontheffingen worden specifiek toegewezen (zie ook hoofdstuk 7). Vaak worden deze pas ontleend als (andere) diervriendelijke pogingen niet succesvol zijn geweest.

De inhoud van de Flora- en faunawet bestaat uit algemene regelgeving. Gedetailleerde regels op deze wet, als uitbreidingen en toevoegingen, staan in meerdere AMvB's en Ministeriële Regelingen. Een deel van de Flora- en faunawet is gebaseerd op de Europese Regelgeving.

1.2.5. Wet Natuurbescherming (2017)

De Wet natuurbescherming gaat over bossen, Natuura2000 gebieden en over de bescherming van wilde planten en dieren. De wet moet een duidelijkere regelgeving vormen voor de bescherming van natuur in Nederland en vervangt daarmee 3 oude wetten, te weten de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. In de nieuwe Wet natuurbescherming is de Europese regelgeving meegenomen.

Een deel van de Wet natuurbescherming zal worden geïntegreerd in de Omgevingswet, die in 2018 wordt verwacht. Op termijn zal (naar verwachting) de hele Wet natuurbescherming opgaan in de Omgevingswet.

1.3. Provinciale verordeningen

In de provinciale verordeningen heeft de provincie Utrecht regels opgenomen over inheemse diersoorten in de provincie. In een van deze verordeningen is onder andere opgenomen welke handelingen met inheemse diersoorten zijn toegestaan in de provincie Utrecht: "Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht". Dit is aanvullend op de nationale Flora- en faunawet en de Wet dieren.

De Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2014 is vernieuwd omdat de vorige versie verouderd was. Aanvankelijk was het de bedoeling te wachten op de nieuwe Wet natuurbescherming maar deze werd uitgesteld. Met deze beleidsnota geeft de Provincie Utrecht daar waar ruimte is gelaten voor eigen, provinciaal beleid, invulling aan de landelijk geldende Flora- en faunawet.

1.4. Gemeentelijke regelgeving

De landelijke en provinciale regelgeving laat soms ruimte voor gemeenten om beleid zelf in te vullen. De gemeente Woerden heeft op lokaal niveau op bepaalde gebieden eigen regelgeving. Dit is de eerste nota in het kader van dierenwelzijn. In Woerden wordt al veel gedaan voor het dierenwelzijn en in deze nota komt dit bij elkaar. Zo zijn er bijvoorbeeld afspraken met de lokale dierenhulpverlening (hoofdstuk 2), zijn er regels opgenomen over agressieve honden in de Algemene Plaatselijke Verordening en is er een eigen hondenbeleid.

2. Dieren in nood

2.1. Beschrijving

De wijze waarop dieren in nood verkeren, verschilt per situatie. Het kan gaan om huisdieren die zijn weggelopen, geen thuis meer hebben of die ziek zijn. Maar ook gewonde, in de vrije natuur levende, dieren vallen onder de noemer 'dieren in nood'.

2.2. Regelgeving

In artikel 1.4 van de Wet dieren staat dat er een algemene zorgplicht geldt voor gehouden dieren. De datum dat dit artikel in werking treedt, is nog niet bekend. In artikel 2 van de Flora- en faunawet (Artikel 1.11 wet Natuurbescherming) staat dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren. Dit wil zeggen dat ook iedere inwoner in Woerden een zorgplicht heeft om een dier in nood te helpen voor zover dit mogelijk is.

In artikel 8 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek, Boek 5 staat dat de gemeente de verantwoordelijkheid heeft om een gevonden dier voor 2 weken in bewaring te nemen.

2.3. In Gemeente Woerden

2.3.1. Huisdieren in nood

Dieren waarvan wordt vermoed dat zij een eigenaar hebben, worden opgehaald door Stichting Dierenhulpverlening Woerden e.o. (DHW), met uitzondering van hobby- en landbouwhuisdieren in verband met mogelijke ziekten. Meestal komen deze meldingen bij de politie terecht. Verwilderde katten en zwervkatten haalt DHW wel op. Bij zowel levende als dode huisdieren proberen zij de eigenaar te achterhalen. Huisdieren vermeldt DHW op de eigen website, welke landelijk wordt overgenomen. Na de termijn van 14 dagen draagt de gemeente het eigenaarschap van een huisdier over aan de Dierenhulpverlening. Inwoners kunnen een gevonden huisdier melden bij Stichting Dierenhulpverlening Woerden e.o..

Foto: Yvonne van Woudenberg

De wegininspecteurs van de provincie Utrecht komen, vaak op provinciale wegen, ook aangereden huisdieren tegen. In dat geval proberen zij de eigenaar te achterhalen aan de hand van chips of door mensen uit de omgeving te vragen. Als de eigenaar wordt gevonden, wordt in overleg gehandeld. Als de eigenaar onbekend blijft, wordt het dier begraven of naar een destructiebedrijf gebracht en gemeld bij Stichting Amivedi, een landelijke organisatie voor gevonden en vermiste huisdieren.

2.3.2. Wilde dieren in nood

Wilde dieren zijn beschermd bij de Flora- en faunawet. Het is voor burgers niet toegestaan zomaar een gewond of dood wild dier aan te raken of te vervoeren. Zij doen in dit geval bij voorkeur een melding bij het meldpunt van Stichting Dierenhulpverlening Woerden, zodat een gespecialiseerd en bevoegd persoon het dier helpt of ophaalt.

Het Wijkbeheer van de gemeente Woerden haalt dode wilde dieren die gevonden worden op en voert deze af. De Stichting Dierenhulpverlening Woerden e.o. zorgt voor de uitvoering van deze taak na kantoortijden en in de weekenden, indien het dier op een aanstootgevende plek ligt. Soms halen ze aangereden dieren op van provinciale wegen, mits het mogelijk is om langs de weg te stoppen en het dier nog redelijkerwijs verwijderd kan worden. Verder haalt de stichting zieke en gewonde wilde dieren op, die door de dierenhulpverleners van de stichting verder worden verzorgd.

Meldingen over dode vissen komen binnen bij het Wijkbeheer van de gemeente. De werkverdelers gaan na of het water waar de vissen worden waargenomen, eigendom is van de gemeente of van het waterschap en speelt zo nodig de melding door. Als een melding binnenkomt bij het waterschap doet deze op haar beurt hetzelfde. Dood wild langs de snelweg wordt door Rijkswaterstaat weggehaald en dood wild langs de provinciale wegen door de provincie. Een aanrijding met wild wordt door de wegininspecteurs van de provincie Utrecht bij Stichting Wildaanrijdingen Nederland geregistreerd. Daarnaast wordt groot wild bij de politie gemeld. In overleg met de Faunabeheereenheid worden bij groot wild verdere stappen ondernomen. Bij klein wild nemen de wegininspecteurs het dier mee of begraven het.

2.3.3. Dierenhulpverlening

De gemeente is verantwoordelijk voor de zorg voor, en opvang van, zieke en gewonde dieren en voor het opruimen van gevonden dode dieren waarvan een eigenaar wordt vermoed. De uitvoering van deze taak is neergelegd bij de Stichting Dierenhulpverlening Woerden e.o. (DHW). De stichting zet zich al sinds 1981 in voor de zorg voor dieren in de gemeente Woerden. Voor de uitvoering van deze taak is na de verhuizing van het dierenasiel naar de nieuwe locatie in Harmelen in 2014 het overdrachtsdocument geactualiseerd tussen de gemeente en de stichting. Hierin is vastgelegd:

1) *'dat het in belang van het welzijn en de levenskansen van gevonden dieren een overeenkomst van bewaarneming is gesloten' en*

2) *'dat het belang van de krachtens die overeenkomst door de Stichting in bewaring genomen dieren meebrengt, dat daarvoor zo spoedig mogelijk een goed tehuis wordt gezocht, wanneer de eigenaar niet binnen twee weken zijn/haar eigendom opeist.'*

In de praktijk betekent dit dat als inwoners een ziek of gewond dier vinden, zij contact kunnen opnemen met de stichting, die vervolgens de zorg op zich neemt en het dier terugbrengt bij de eigenaar als deze bekend is of een nieuw thuis zoekt.

De stichting is een onafhankelijke organisatie en is gevestigd aan de Reijercopse Overgang in Harmelen. Het werkgebied van de stichting strekt zich uit tot de gemeente Oudewater, Montfoort, Nieuwegein Bodegraven-Reeuwijk en Woerden. Iedere gemeente levert een jaarlijks vastgestelde financiële bijdrage (op basis van inwonertal) voor de opvang en het vervoer van dieren. Stichting DHW is een onafhankelijke dierenhulporganisatie die gelokaliseerd is in onze eigen regio. Dit heeft als voordeel dat

(zwerf)dieren, snel, en met zo min mogelijk stress, in een adequate opvang kunnen worden ondergebracht.

In de tweede plaats wordt waarde gehecht aan het vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid door een dierenopvangcentrum dicht bij de samenleving te behouden en onderdeel te laten zijn van de samenleving. Dit komt tegemoet aan de waarde die we hechten aan het leven van dieren en het besef dat dieren onomstotelijk onderdeel uitmaken van onze samenleving.

Het hoofddoel van de Stichting is het verlenen van hulp aan dieren in de ruimste zin van het woord. Om dit doel te realiseren, voeren zij meerdere taken uit. Zoals het:

- Registeren van gevonden en vermiste dieren;
- Opvangen van inheemse en uitheemse diersoorten in samenwerking met andere dierenopvangen;
- Opsporen van eigenaren of dieren een nieuwe thuis vinden;
- Vervoeren van gezonde, gewonde en zieke dieren;
- Bergen van dode dieren;
- Hulp bieden aan verwilderde zwerfkatten;
- Geven van voorlichting over dierenhulp in de regio;

2.3.3.1. Opvang

Huisdieren in nood worden geholpen door DHW. Zij biedt onderdak aan honden, katten, konijnen en siervogels. Een van de belangrijkste taken is het dier zo snel mogelijk terugbrengen bij de (bezorgde) eigenaar. Dit is eenvoudig als het dier gechipt is. Indien dit niet zo is, betekent dit extra kosten voor verzorging en opvang. Bijzondere dieren die DHW niet kan opvangen, worden naar gespecialiseerde en gecertificeerde opvangen gebracht. Zo worden vogels naar de vogelopvang Rotsoord in Utrecht gebracht en egels naar de Egelopvang in Delft. Wilde dieren in nood worden behandeld, verzorgd en zodra mogelijk weer terug geplaatst in het wild. Bij zwerfkatten worden de sociale katten geholpen om herplaatst te worden. Bij verwilderde katten wordt TNR toegepast (Trap Neuter Return). Dit houdt in dat DHW het dier castrereert / steriliseert en terugplaatst in het wild. Dit voorkomt het verder uitbreiden van de groep verwilderde katten en de overlast wat het met zich meebrengt. Dode huisdieren worden tijdelijk bewaard tot de eigenaar zich meldt. De kosten worden altijd verhaald op de eigenaar als deze bekend is.

2.3.3.2. Dierenambulance

DHW beschikt over een dierenambulance, die zieke en gewonde dieren vervoert, dode dieren vervoert en bergt, en is inzetbaar als dierentaxi. Het dierenasiel Reijerscop is gevestigd naast het Dierengezondheidscentrum Limes, waar de behandelingen van zieke en gewonde dieren plaatsvindt. Er wordt veel waarde gehecht aan de onafhankelijkheid en kleinschaligheid van het dierenasiel en de onderlinge samenwerking met andere gemeenten en organisaties. Het asiel staat op deze manier dicht bij de mensen. Er werken meer dan 200 vrijwilligers mee om dieren in Woerden 24 uur per dag te helpen. Naast inkomsten uit financiële bijdragen van de deelnemende gemeenten, maakt DHW voor

opvang in het asiel en vervoer met de dierenambulance gebruik van donaties, fondsen en financiering van de andere gemeenten in het werkgebied.

3. Gezelschapsdieren

Gezelschapsdieren zijn gedomesticeerde dieren die door mensen gehouden en verzorgd worden en bestaan uit huisdieren en hobbydieren. Meestal worden zij gehouden voor gezelschap of voor het plezier van de verzorging of aanwezigheid. Soms dienen gezelschapsdieren een commercieel doel of worden zij ingezet in de gezondheidszorg. Gezelschapsdieren worden niet gehouden voor productie doeleinden. De huisdierenlijst van de Wet dieren geeft aan welke zoogdieren (onder voorwaarden) particulier gehouden mogen worden. Lijsten voor andere diersoorten worden nog verwacht. Handhaving van deze wet(ten) is niet aan de gemeente.

3.1. Huisdieren

Huisdieren zijn gedomesticeerde dieren die door mensen in huis gehouden (kunnen) worden. Vaak zijn dit honden, katten, konijnen, knaagdieren, vogels, vissen en reptielen. Het Besluit houders van dieren definieert een gezelschapsdier als: *'een zoogdier, vogel, vis, reptiel of amfibie, kennelijk bestemd om te houden voor liefhebberij of gezelschap, met uitzondering van een dier dat behoort tot een in bijlage II bij dit besluit opgenomen diersoort of diercategorie, niet zijnde konijn, bruine rat, tamme muis, cavia, goudhamster en gerbil'*.

3.1.1. Regelgeving

Eigenaren en verkopers dragen zelf de verantwoordelijkheid voor hun eigen dieren. Een gemeente is alleen verantwoordelijk voor het ophalen van zieke, gewonde en dode huisdieren waarvan de eigenaar onbekend is of waarvan de eigenaar niet in staat is dit te doen (hoofdstuk 2). Deze zorgplicht wordt opgevangen door Stichting DHW. (paragraaf 2.3.1.).

3.1.2. In Gemeente Woerden

3.1.2.1. Hondenbeleid

In de gemeente geldt het 'hondenbeleid 2015-2024'. Dit beleid bevat onder andere regels over het uitlaten van honden. Zo zijn er verschillende losloopgebieden aangewezen en geldt er een gehele opruimplicht voor hondenpoep. Dit beleid is geëvalueerd in 2016. Hulphonden als blindengeleidehonden, epilepsiehonden en signaalhonden, zijn vrijgesteld van de meeste regels uit het hondenbeleid waaronder hondenbelasting en (soms) opruimplicht. Voor het hondenbeleid zijn nieuwe borden ter verduidelijking van de regels geplaatst en er wordt gehandhaafd door BOA's.

3.1.2.2. Gevaarlijke honden

Problemen met honden moeten zo goed mogelijk voorkomen worden. Als een incident plaatsvindt, bijvoorbeeld een bijtincident, moet als mogelijk herhaling vermeden worden. Het college van B&W kan een hond dan als gevaarlijk achten. Dit kan bijvoorbeeld na een bijtincident. Vaak gebeurt dit naar aanleiding van een politierapport. Het college kan de hond een aanlijn- en/of muilkorfgebod opleggen voor als de hond zich in openbare ruimten of op andermans terrein bevindt. Deze regeling is opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening. Bij bepaalde situaties kan justitie besluiten een hond te laten inslapen.

3.1.2.3. Katten

In de wet is bepaald dat honden gechipt moeten worden. Voor katten is deze regel er niet. Wel brengt het chippen van katten meerdere voordelen met zich mee. Zo kan het baasje van een gevonden (zwerf)kat meteen benaderd worden en kunnen zij herenigd worden. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld aangereken katten. De kosten die de opvang, het vervoer en de eventuele verzorging met zich meebrengen, worden verhaald op de eigenaar. Indien deze bekend is (omdat het dier gechipt is of deze een melding maakt) hoeven deze kosten niet vergoed te worden door de stichting DHW. Ook als mensen een kat in huis nemen die niet van hen is, kunnen conflicten worden voorkomen als de werkelijke eigenaar via de chip kan aantonen dat dit zijn kat is.

In veel steden in Nederland is er overlast van zwervkatten en/of verwilderde katten. Het verhelpen van de overlast is een moeilijke kwestie. Onder andere landelijk beleid, provinciaal beleid, faunabescherming, inwoners, ethiek, gezondheid en economische belangen kruisen elkaar. Een landelijke groep houdt zich bezig met het zoeken naar oplossingen voor dit probleem welke zowel effectief als diervriendelijk zijn en het probleem op lange termijn verhelpt. De stichting DHW is nauw betrokken bij deze ontwikkelingen en informeert de betrokken gemeenten indien nieuwe ontwikkelingen zich aandienen.

3.2. Hobbydieren

Hobbydieren zijn (landbouw)huisdieren die in kleine groepen gehouden worden zonder het doel winst te maken. Hierbij kan gedacht worden aan runderen, geiten, schapen, pluimvee, varkens en paarden.

3.2.1. Regelgeving

Voor hobbydieren geldt de wetgeving die ook geldt voor landbouw- en productiedieren ([paragraaf 4.1](#)). Een gemeente heeft geen wettelijke verplichting omtrent hobbyhuisdieren.

Omdat het (meestal) dezelfde dieren zijn als in de landbouw- of vee-industrie, gelden voor deze dieren de zelfde risico's voor mogelijke uitbraken van dierziektes ([paragraaf 4.1](#)). Houders van hobbydieren zijn zelf verantwoordelijk voor de afvoer van kadavers. Dit moeten zij regelen via het destructiebedrijf Rendac.

3.2.2. In Gemeente Woerden

3.2.2.1. Kinderboerderijen

Een kinderboerderij is een boerderij die openbaar is voor publiek. Kinderboerderijen hebben een recreatieve en educatieve functie. Vaak houden ze verschillende soorten hobbydieren in beperkte aantallen. Ze geven mensen de mogelijkheid in contact te komen met dieren. Ook leert het jong en oud over onderwerpen als dierenwelzijn, verzorging, natuur en duurzaamheid.

In de gemeente Woerden zijn twee kinderboerderijen.

- Kinderboerderij Kukele-Boe. Kievitstraat 40, 3443 BG Woerden
- Kinderboerderij 't Oortjespad. Oortjespad 1, 3471 HD Kamerik

Beide kinderboerderijen voldoen aan de op hun betreffende wetgeving. Deze wetgeving is landelijk opgesteld en de handhaving wordt uitgevoerd door de NVWA (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit). Aangezien de beide kinderboerderijen voorzien in een behoefte voor zowel recreatie als de educatie, dienen zij behouden te blijven.

3.2.2.2. Hobbydierversenigingen

Hobbydierhouders kunnen lid zijn van een hobbydierverseniging. Binnen de gemeente zijn er meerdere hobbydierversenigingen voor verschillende diersoorten. Vaak zijn deze onderdeel van een landelijke organisatie. Leden komen samen en delen hun kennis en ideeën en tonen hun dieren. Hobbyisten beschikken over kennis van hun dieren en bieden soms ook educatie of advies aan.

3.3. Dierenbranche

Gezelschapsdieren kunnen ook bedrijfsmatig gehouden worden. Hierbij kan gedacht worden aan fokkerijen, dierenwinkels of uitlaatservices. Voor situaties waarin het niet duidelijk is of de activiteiten bedrijfsmatig zijn of niet, heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) indicaties opgesteld. Aan de hand van gegeven stellingen kan een particulier bepalen of de huisdieren bedrijfsmatig gehouden worden. Inwoners die bedrijfsmatig huisdieren houden zijn geregistreerd bij de RVO. Zij hebben een Uniek Bedrijfsnummer (UBN).

Bedrijven die huisdieren houden op bedrijfsmatige wijze zijn verplicht zich te houden aan [Besluit houders van dieren](#), dat onderdeel is van de Wet dieren. Het gaat hierbij over huisvesting en verzorging. Ook een bewijs van vakbekwaamheid is een vereiste. Bedrijven worden gecontroleerd door inspecteurs op landelijk niveau.

3.4. Dieren in de zorg

Dieren worden in de zorg regelmatig gebruikt. Zowel als 'eigen' hond thuis als bezoeken of sessies met dieren. Hulphonden, blindengeleidehonden en signaleringshonden worden vaak gezien als huisdieren met een aantal vrijstellingen als toegankelijkheid. In deze paragraaf gaat het vooral over dieren die voor activiteiten in de zorg gebruikt worden. Dieren spelen in de zorg soms een belangrijke rol in het welzijn van mensen met een zorgbehoefte.

In de zorg worden vaak honden, katten, konijnen, knaagdieren en vogels gebruikt, maar soms ook paarden, ezels en dolfijnen. Er is onderscheidt tussen AAA en AAT. AAA (Animal Assisted Activities) zijn activiteiten met dieren, bijvoorbeeld het bezoeken van ouderen met dieren voor afleiding en plezier. AAT (Animal Assisted Therapy) richt zich op therapie met dieren. Dit kan zijn voor revalidatiedoeleinden maar ook bij therapieën met psychiatrische patiënten.

In Nederland zijn verschillende organisaties die zich bezighouden met dieren in de zorg. Zo zijn er opleidingen en cursussen voor begeleiders van dieren, informatiepunten, mogelijkheden deel te nemen met een eigen huisdier en organisaties die AAA en AAT uitvoeren. Voor handelingen en activiteiten rondom dieren in de zorg zijn geen officiële keurmerken. De Wet dieren is wel altijd van toepassing omdat deze over het welzijn van gehouden dieren gaat.

Omdat er geen duidelijke instellingen zijn die activiteiten met dieren in de zorg organiseren en monitoren, is controle op opleidingen, gezondheid, e.d. vanuit de ontvangende partij belangrijk. De gemeente kan hier een rol in spelen door zorginstellingen te informeren.

Maatregelen:

3.2 Jaarlijks wordt, in overleg met dierenartsen en Stichting DHW, een periode georganiseerd waarin katten voor een lager tarief kunnen worden gechipt.

3.3 Zorginstellingen wordt geadviseerd zich te laten informeren over het uitvoeren van activiteiten met dieren in de zorg zodat zij zelfstandig belangrijke keuzes kunnen maken. Dit kan onder andere bij Stichting Zorgdier Nederland.

4. Landbouw- en productiedieren

Dieren die bedrijfsmatig gehouden worden voor dierlijke producten vallen onder landbouw- en productiedieren. Veel voorkomende soorten zijn runderen, kippen, varkens en schapen. De Wet dieren geeft een productiedierenlijst met dieren die mogen worden gefokt en/of gehouden voor hun producten. De productie gaat dan voornamelijk om melk, vlees, vis, eieren, bont en wol.

4.1. Regelgeving

Eigenaren van landbouw- en productiedieren hebben te maken met de Wet dieren met daarbij de Algemene Maatregelen van Bestuur: Besluit houders van dieren en Besluit diergeneeskundigen. Voor de destructie van kadavers van landbouw- en productiedieren zijn eigenaren zelf verantwoordelijk.

Als een dier verschijnselen vertoont van een besmettelijke dierziekte of deze met zekerheid heeft, is de eigenaar of dierenarts verplicht dit te melden bij het landelijk meldpunt dierziekten. Dit staat in de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (GWWD), artikel 100 en in de Wet dieren artikel 2.12. Als de dierziekte overdraagbaar is op mensen, dan is er sprake van een zoonose.

Een gemeente kan een rol spelen bij een mogelijke uitbraak van een dierziekte binnen eigen grondgebied. Artikel 23 van de GWWD (paragraaf 2 Wet dieren) stelt dat een gemeente moet meewerken aan bepaalde maatregelen van de NVWA. Deze neemt de regie over bij een uitbraak. Ook stelt de minister de burgemeester op de hoogte van genomen maatregelen binnen een gemeente (Artikel 21 GWWD, paragraaf 2 Wet dieren).

Het dierenwelzijn van landbouwbedrijven wordt gecontroleerd door onder andere de instelling Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID).

4.2. In Gemeente Woerden

Woerden is een gemeente met een groot agrarisch gebied. De wijze waarop agrariërs invulling geven aan de wet- en regelgeving omtrent landbouwhuisdieren is hun eigen verantwoordelijkheid. De controle hiervan wordt uitgevoerd door landelijke instellingen als de NVWA en de LID.

Communicatie is belangrijk tijdens een uitbraak. Als instellingen, maar ook inwoners, elkaar goed op de hoogte houden, heeft dit een positief effect op samenwerking en de duidelijkheid van de regelgeving. De gemeente Woerden zal tijdens een uitbraak inwoners en instellingen informeren over de situatie in Woerden en zal de inwoners adviseren hoe te handelen. Ook kan er op de website verwezen worden naar instellingen die voorlichten geven over dierziekten en/of uitbraken. Voorlichting over het voorkomen en bestrijden van dierziekten wordt gegeven door de NVWA. Het RIVM verschaft informatie over mogelijk besmettingsgevaar voor mensen.

Maatregelen:

- 4.1 De gemeente Woerden houdt tijdens een uitbraak van een zoönose instellingen die te maken hebben met dieren op de hoogte van de gang van zaken in het gebied.*
- 4.2 Inwoners van Woerden worden op de website van de gemeente en/of de lokale media geïnformeerd bij een uitbraak van een dierziekte of zoönose.*
- 4.3 Bij een dierziekte anders dan zoönose, wordt informatie hierover verspreid in de dierenwelzijnsgroep.*

5. Evenementen met dieren

Onder deze noemer vallen dieren die worden gebruikt voor het vermaak van mensen. Hierbij kan gedacht worden aan onder andere een circus met bijvoorbeeld honden, een wedstrijd met pluimvee maar ook een knuffelhoek met knaagdieren of konijnen.

5.1. Regelgeving

Artikel 4.14. van het Besluit houders van dieren luidt: "Verbod op deelname met andere dan aangewezen dieren aan een circus of ander optreden en op vervoer van die dieren ten behoeve van een circus of ander optreden." De Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) geeft een lijst van toegestane dieren om te gebruiken en vervoeren voor optredens. Deze lijst bestaat voornamelijk uit veel voorkomende huis- en hobbydieren als honden, konijnen en ezels.

In de Wet dieren staat verder nog dat dieren niet als prijs mogen worden gebruikt (artikel 2.13), er een verbod geldt op diergevechten (artikel 2.14) en dat wedstrijden met dieren niet altijd toegestaan zijn (artikel 2.15). Uitzonderingen zijn daargelaten. Verder mogen dieren, die wel toegestaan zijn bij evenementen, nooit benadeeld worden in hun welzijn (artikel 2.1 Wet dieren). Gemeenten spelen geen rol in de wetgeving over het gebruik van dieren bij evenementen.

5.2. In Gemeente Woerden

In Woerden worden veel evenementen georganiseerd. In enkele gevallen spelen daarbij ook dieren een rol. Met het oog op het waarborgen van het welzijn van deze dieren, is het van belang dat de gemeente alert is bij het verlenen van een vergunning op de deelname van dieren. Leidend zijn hierbij artikel 4.14. van het Besluit houders van dieren of handelingen die in strijd zijn met artikel 2.13, artikel 2.14 en artikel 2.15 van de Wet dieren. Als de organisatie van een evenement zich niet aan het dierenwelzijn houdt volgens officiële wet- en regelgeving of zich niet aan de vergunning houdt, zullen er maatregelen genomen moeten worden door de organisator(en) of moet het evenement afgelast of gestopt worden.

Daarbij moeten inwoners en vrijwilligers als zij misstanden denken te zien deze kunnen melden bij het meldpunt van de Dierenhulpverlening Woerden (paragraaf 8.1). Misstanden kunnen waarnemingen zijn die in strijd lijken te zijn met de 5 vrijheden als benoemd in artikel 1.3 van de Wet dieren.

5.2.1. Woerdense Koeie(n)mar(k)t

In Woerden vindt elk jaar de jaarlijkse Koeie(n)mar(k)t plaats die grotendeels georganiseerd wordt door Agrarisch Centrum Woerden (ACW). Een onderdeel van dit evenement is de show rondom de handel van koeien en de verkiezing van de mooiste koe. Op een groot evenement als dit is het belangrijk dat er wordt gecontroleerd op het welzijn van de koeien (en mogelijke andere aanwezige dieren). Dit gebeurt aan de hand van de wetgeving en de verleende vergunning(en). ACW houdt daarnaast zelf de dieren in de gaten. Bezoekers en vrijwilligers kunnen misstanden melden bij het centrale meldpunt dierenwelzijn. Belangrijk is dat deze doorgespeeld kunnen worden naar de handhavers.

5.2.2. Streekmarkt

Iedere zaterdag is in Woerden de streekmarkt. Agrarisch Centrum Woerden speelt een centrale rol bij de organisatie van dit wekelijkse evenement. Er worden duurzame streekproducten als fruit, kaas en vlees aangeboden en gepromoot. Ook geeft het de kans kennis te maken met de makers van de producten uit eigen omgeving. Naast verscheidene stands met verse agrarische producten als zuivelproducten, groente en planten, is er ook een mini kinderboerderij aanwezig. Konijnen mogen er vastgehouden worden waardoor het een populaire bezigheid is onder voornamelijk kinderen. Het in contact komen met dieren heeft naast plezier ook een educatieve waarde.

5.2.3. Pluimvee-beurs

Jaarlijks houden drie kleindierversenigingen binnen de gemeente (Kleinveeteelt, K.P.V. en Nut en Sport) een tentoonstelling waarin zij hun dieren laten zien. De dieren worden daar gekeurd door landelijk opgeleide keurmeesters uit binnen- en/of buitenland. Voordat er publiek bij de showruimte mag komen worden de dieren bekeken door een dierenarts die hier voor tekent. Hoenders, dwerghoenders en siervogels zijn verplicht geënt tegen vogelpest. Bij alle tentoonstellingen staat het dierenwelzijn onder controle van de K.L.N (de bond voor Kleindier Liefhebbers in Nederland). Voor het organiseren van tentoonstelling moet officieel toestemming gevraagd worden aan een van de commissies.

Maatregel:

5.1 Inwoners van Woerden kunnen misstanden met dieren die zij denken te zien bij evenementen melden via het meldpunt van de Stichting Dierenhulpverlening Woerden e.o..

6. In het wilde levende dieren

Onder in het wild levende dieren vallen dieren die niet afhankelijk zijn van mensen voor het overleven. Deze wilde dieren leven niet alleen in de natuur, maar ook in het stedelijk gebied en zoeken zelfstandig hun voedsel. In Nederland komen ongeveer 36.000 diersoorten voor. Al deze soorten staan in de database van het Ministerie van Economische Zaken. In Nederland wordt geprobeerd wilde dieren en hun leefomgeving te beschermen en uit te breiden. Ook op Europees niveau zijn er beschermde natuurgebieden aangewezen waar belangrijke dieren of planten voorkomen. Dit netwerk wordt het Natura2000 genoemd.

6.1. Regelgeving

De bescherming van wilde dieren is geregeld in de Flora- en faunawet. In deze wet worden bepaalde planten en ongeveer 500 diersoorten beschermd tegen onder andere plukken, doden, verstoren en verjagen. Bij de nieuwe wet Natuurbescherming zijn 3 categorieën van beschermde dieren gemaakt:

- Vogels bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 - 3.4 Wet natuurbescherming).
- Habitatrichtlijnen en natuurbeschermingsverdragen van wilde dieren die voorkomen in de Europese Unie (artikel 3.5 – 3.9 Wet natuurbescherming).
- Wilde dieren in de bijlage van de Wet natuurbescherming (artikel 3.10 – 3.11).

Tussen deze categorieën zitten kleine verschillen. Zo geldt er voor de wilde dieren uit de bijlage van de Wet natuurbescherming geen verbod op het opzettelijk verstoren. In de nieuwe natuurwet worden 945 dier- en plantensoorten actief beschermd.

In artikel 2 van de Flora- en faunawet (Artikel 1.11 wet Natuurbescherming) staat dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren. Bedoeld wordt dat men handelingen of nalatigheid die (vermoedelijk) het welzijn van wilde dieren benadelen, proberen te voorkomen of te verminderen.

6.2. In Gemeente Woerden

Wijkbeheer haalt dode wilde dieren die gevonden worden op en voert deze af. Stichting DHW zorgt voor de uitvoering van deze taak na kantoortijden en in de weekenden. Soms haalt zij aangereden dieren op van provinciale wegen, mits het mogelijk is om langs de weg te stoppen en het dier nog redelijkerwijs verwijderd kan worden. Meldingen over dode vissen komen binnen bij het Wijkbeheer. De werkverdelers kijkt hier of het water van de gemeente of het waterschap is en speelt zo nodig de melding door. Het waterschap doet hetzelfde.

Dood wild langs de snelweg wordt door Rijkswaterstaat weggehaald en dood wild langs de provinciale wegen door de provincie. Een aanrijding met wild registreren de weginspecteurs van de provincie Utrecht bij Stichting Wildaanrijdingen Nederland. Daarnaast wordt groot wild bij de politie gemeld. In overleg met de Faunabeheereenheid worden bij groot wild verdere stappen ondernomen. Bij klein wild nemen de weginspecteurs het mee of begraven het.

6.2.1. Tamme Ganzen

In de gemeente Woerden leven twee groepen tamme ganzen. Eén groep leeft in het centrum van Woerden, de andere groep rond het wijkpark Molenvliet. Om de groepen niet te groot te laten worden, wordt gezorgd voor nestbeheer. Hierbij wordt, net als bij de wilde ganzen, op een diervriendelijke werkwijze het aantal ganzen teruggebracht of beheersbaar gehouden. Als de tamme ganzenpopulatie te groot is op een betreffende locatie wordt er gekeken of herplaatsing mogelijk is binnen de gemeentegrenzen. Is dit niet mogelijk dan wordt gezocht naar andere diervriendelijke oplossingen zoals

adoptie door particulieren of bedrijven. Omdat de ganzen tam zijn mogen deze verplaatst worden en elders worden uitgezet.

6.2.2. Visbeleid

Vissen is voor sommige mensen een hobby, een moment om even te ontspannen en om in de natuur te zijn. Ook in Woerden wordt er met plezier gevestigd in de wateren. Omdat dit een hobby is die over wilde dieren gaat, is er een aparte wet voor: De sport- en beroepsvisserij in Nederland is geregeld in de Visserijwet. Om te mogen vissen is een schriftelijke toestemming van de visrechthebbende nodig. Over het algemeen is de visrechthebbende de eigenaar van de grond onder het water. In Woerden ligt het eigendom van de watergangen bij de gemeente, maar ook bij anderen zoals het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en particuliere eigenaren. Bij problemen met de waterkwaliteit schakelt de gemeente altijd het waterschap in.

In Woerden is het meeste visrecht in wateren die eigendom zijn van de gemeente, verhuurd aan de HSV De Rijnstreek. Voor enkele wateren is het visrecht verhuurd aan de HSV Zegveld. Deze hengelsportverenigingen hebben de meeste van deze wateren ingebracht in de Gezamenlijke Lijst van Nederlandse Viswateren waardoor sportvissers die in het bezit zijn van de VISpas, uitgebracht door Sportvisserij Nederland, in Woerden kunnen vissen. De overkoepelende organisatie Sportvisserij Nederland heeft, ten behoeve van het welzijn van vissen, een landelijke gedragscode aan het gebruik van de VISpas verbonden.

Alle informatie over vissen in Woerden staat in het gemeentelijk visbeleid welke in het najaar van 2016 wordt verwacht. In dit visbeleidsplan worden de wettelijke kaders besproken, de vergunningen en de handhaving. Ook de visstand en het visserijbeheer voor de viswateren in Woerden zijn beschreven.

6.2.3. Benuttingsjacht

De term benuttingsjacht komt van het geheel benutten van het gejaagde dier en omvat zowel de plezierjacht als het bewust beheren van wildpopulaties. Informeel wordt vaak de term plezierjacht gebruikt voor benuttingsjacht.

In Nederland is jacht uitsluitend toegestaan voor personen die toestemming verkregen hebben. De jager moet over een jachtakte beschikken waarvan de strikte voorwaarden staan beschreven in de Flora- en faunawet, titel II, afdeling 3. Een jachtaktehouder mag alleen jagen op een aangewezen grondgebied en op bij wet en provincie aangewezen dieren. Deze informatie is te vinden bij de Faunabeheereenheid Utrecht.

De gemeente heeft alleen op eigen gronden iets over de jacht te zeggen en niet op grondgebied van derden. Zij zal jacht op eigen grondgebied uitsluitend toestaan als deze noodzakelijk is bij bestrijding (hoofdstuk 7), de zogeheten schadebestrijdingsjacht. Inwoners van Woerden kunnen met vragen over de jacht naar het meldpunt van Stichting Dierenhulpverlening Woerden. Vaak zijn melders van misstanden over jagers tegenstanders van de jacht en is er geen sprake van een overtreding.

6.2.4. Dieren met problemen

Anders dan bij overlast kan een diersoort een probleem hebben en hulp nodig hebben. Hierbij kan gedacht worden aan egels in nood doordat zij bijvoorbeeld niet meer uit een sloot kunnen klimmen. Regelmatig zetten verschillende organisaties en vrijwilligers zich in door dan wel het probleem op te lossen, dan wel de dieren te helpen. Soms is ook input van de gemeente nodig. Gezamenlijk wordt dan gezocht naar een oplossing.

Soms doet een probleem zich structureel, bijvoorbeeld ieder jaar, voor. Zo trekken padden, en andere amfibieën, tussen februari en april van hun verblijfplaats in de winter naar water. Vaak moeten zij

hiervoor autowegen of fietspaden oversteken. Het gevolg hiervan is dat veel padden en andere amfibieën worden overreden. Bij het verhelpen of beperken van jaarlijkse problemen, kunnen afspraken gemaakt worden met natuurorganisaties. In verschillende gemeenten wordt op deze plekken een verkeersbord 'Paddentrek' geplaatst om auto's op deze dieren te attenderen.

6.2.5. Natuur

In de natuur komen veel inheemse diersoorten voor, zoals ijsvogels, reeën, vleermuizen, uilen en egels. Met de aanwezigheid van deze dieren komt de Flora- en faunawet / Wet natuurbescherming naar voren, die over natuur en in het wild levende dieren gaat. De gemeente houdt rekening met de landelijke en provinciale wetgeving omtrent inheemse diersoorten. Buiten deze taak zet zij zich in voor een diervriendelijk groenbeheer. Zo wordt er bijvoorbeeld zo min mogelijk gesnoeid tijdens het broedseizoen. Inwoners hebben zelf, bijvoorbeeld bij het kappen van een boom in de tuin, ook te maken met de Flora- en faunawet.

Voor er werkzaamheden worden uitgevoerd door de gemeente, wordt er een QuickScan gehouden om te kijken of en hoe ver zich een dier in het gebied bevindt. De gemeente maakt gebruik van een gedragscode bij de nieuwe wet Natuurbescherming. Een gedragscode is, als deze gebruikt mag worden, goedgekeurd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Hiermee mogen bepaalde handelingen zonder expliciete ontheffing uitgevoerd worden als hierbij de gedragscode gevolgd wordt. De gedragscode bewaakt het welzijn van dieren en planten bij deze handelingen.

Samenwerking met inwoners is ook belangrijk. Zo kan er gewerkt worden aan het verbeteren van het groen in de stad voor dieren. Met het ontwerp wat voor een situatie gemaakt wordt, en de keuze van beplanting, kan het habitat voor bijvoorbeeld vogels, bijen en egels worden verbeterd. Naast een positief effect zorgen inwoners, onbewust, soms voor negatieve effecten op dieren. Het voeren van wilde dieren kan grote gevolgen hebben. Zo lopen dieren het risico op overgewicht of vergiftiging. Ook wordt overlast ervaren door dat dieren niet meer wegtrekken omdat ze gevoerd worden. Het opruimen van zwerfafval is hierbij belangrijk. Naast de bovengenoemde risico's kunnen dieren stikken in zwerfafval.

In iedere gemeente zijn inwoners en natuurorganisaties die zicht inzetten voor het welzijn van inheemse diersoorten, zo ook in Woerden. Naast hun enthousiasme hebben zij vaak specifieke kennis. Ook betrekken zij vaak andere geïnteresseerde burgers bij hun initiatieven. Deze initiatieven hebben een positieve invloed op de inheemse diersoorten, hebben vaak een educatieve waarde en helpen aan de verbinding tussen inwoners. De gemeente gebruikt het 'ja, tenzij' principe en staat hierbij open voor natuurorganisaties of burgers die een initiatief hebben om de leefomgeving van inheemse diersoorten in Woerden te verbeteren. Samen wordt gekeken of en hoe uitvoering gegeven kan worden aan het initiatief.

6.2.6. Natuur in de wijken

In het buitengebied van Woerden is volop groen te zien, maar in de bebouwde kom is de natuur ook heel belangrijk. Veel dieren hebben hier net als mensen hun thuis. Toch gaat niet alles goed voor deze dieren. Er is bij particulieren vaak weinig groen of het ontbreekt aan geschikte plekjes. Door de juiste planten te kiezen en mooie, geschikte plekjes te maken, kunnen deze dieren zich echt thuis voelen in Woerden. Ook het ophangen van insectenhôtels en vogelhuisjes is hard nodig om meer dieren te krijgen in het stedelijk gebied.

Het groenbeheer van de gemeente zet zich al in om meer dieren leefruimte te bieden in de wijken door onder andere minder te snoeien tijdens het broedseizoen en door binnenkort gedragscodes op te stellen. De gemeente probeert met beheer en realisatie meer biodiversiteit te creëren in de wijken en dorpen. Zo kunnen, daar waar het mogelijk en wenselijke is, kruidenrijke bermen ontstaan en zullen planten die dieren aantrekken aangeplant worden. Denk hierbij aan vlinderstruiken en lindebomen.

Daarbij is in het groenbeheerplan opgenomen dat leefgebieden in het binnen- en buitengebied aan elkaar gekoppeld moeten worden. In het groenbeheerplan zijn deze doelen verder uitgewerkt. Ook wordt beschreven hoe de gemeente deze doelen gaat behalen. Bij werkzaamheden in de bebouwde kom wordt ook gekeken naar hoe de binnenstad aantrekkelijker gemaakt kan worden voor dieren. Zo kan er bijvoorbeeld rekening gehouden worden met nestmogelijkheden voor vogels.

Door samen te werken kan Woerden levende wijken en dorpen krijgen. Hierbij kan gedacht worden aan het ophangen van vogelhuisjes of het planten van bij- en vlindervriendelijke planten. Ook door kleine openingen in de schutting of de heg te laten, kunnen kleine dieren als egels geholpen worden. Bij het helpen van dieren in de bebouwde kom moet wel gelet worden op het belang voor de diergroep. Dieren die al in groten getale aanwezig zijn, hebben vaak geen hulp nodig en kunnen voor overlast zorgen. Naast het gegeven dat de wilde dieren in Woerden geholpen worden met deze kleine acties, heeft het ook een educatieve waarde. Als er meer te zien is, is het aantrekkelijker naar buiten te gaan. Wijken gaan meer leven als er zingende vogels tussen de bomen vliegen en er misschien wel een egel in de achtertuin zit

Maatregelen:

- 6.1 Op grondgebied van de gemeente wordt geen benuttingsjacht uitgeoefend.*
- 6.2 Bij acute problemen met dieren wordt samen met betrokken organisaties gekeken naar oplossingen.*
- 6.3 Bij jaarlijks terugkerende problemen worden in overleg met betrokken organisaties indien mogelijk structurele afspraken gemaakt.*
- 6.4 Groenbeheer van de gemeente Woerden zet zich in voor een diervriendelijk beheer waarbij de inheemse dieren zo min mogelijk worden verstoord of benadeeld*
- 6.5 Wanneer dit nodig wordt geacht geeft de gemeente voorlichting over of verstrekt informatie over de risico's van het voeren van in het wild levende dieren als preventieve maatregel tegen overlast of schade aan het dierenwelzijn.*
- 6.6 Bij werkzaamheden in de bebouwde kom wordt gekeken of met aanpassingen of toevoegingen het gebied aantrekkelijker voor dieren gemaakt kan worden.*

7. Plaagdieren

Plaagdieren zijn dieren die overlast of schade veroorzaken en om die reden ongewenst zijn. Dit kan zowel buitenshuis als binnenshuis zijn. Meestal zijn dit dieren zonder eigenaar zoals vogels of wilde konijnen.

7.1. Regelgeving

De gemeente beheert de openbare ruimte en is verantwoordelijk voor de veiligheid. Artikel 172 van de Gemeentewet stelt dat de burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde. Er is sprake van een verstoring van de openbare orde als er een verstoring is van enige betekenis van de normale gang van zaken in of aan de desbetreffende openbare ruimte.

Voordat maatregelen genomen mogen worden tegen plaagdieren, moet er naar de wetgeving voor de betreffende diersoort gekeken worden. De meeste dieren in Nederland zijn beschermd bij de Flora en faunawet / Wet natuurbescherming. Wel zijn er meer mogelijkheden om ontheffingen te krijgen. Dit (is) veranderd ten opzichte van de Flora- en faunawet.

Als een beschermde soort zorgt voor overlast of schade, moet er een ontheffing, aanwijzing of vrijstelling verleend worden door het ministerie of de provincie. Eerder mogen er niet zomaar maatregelen genomen worden voor het tegengaan van deze problemen. Ontheffingen e.d. worden verleend als er middelen worden gebruikt die zo min mogelijk het welzijn van de dieren aantasten, geen of zo min mogelijk dieren doden en de overlast tegen gaan (artikel 3.25 Wet natuurbescherming en Artikel 68 lid 1 Flora- en faunawet). Een aantal dieren is bij artikel 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangewezen als schadesoorten. Landelijk of provinciaal geldt voor deze dieren een vrijstelling op het doden of verontrusten van het dier of het vernielen van de verblijfplaats.

Met de Wet natuurbescherming zijn minder diersoorten beschermd dan bij de Flora- en faunawet. Voor de bij deze wetten onbeschermden dieren gelden nog de gewone maatregelen omtrent de omgang met dieren, jachtvergunningen en andere mogelijke beschermende richtlijnen als onder andere Natura2000, Verdragen van Bern en Bonn en CITES-verdragen.

7.2. In Gemeente Woerden

In Woerden is er een aantal dieren, dat regelmatig, al dan niet constant, een probleem vormt. De natuur is overal om ons heen. Vooral het buitengebied staat dicht bij de 'wilde' natuur dan de bebouwde kom. Bij de natuur horen ook de dieren die er leven. Zo lang wij bouwen en leven, en daarmee in het 'leefgebied van dieren' komen, komen dieren in 'ons leefgebied' terecht. Tolerantie tegenover overlast van dieren is hierbij een belangrijk punt. Ook dieren leven in de gemeente Woerden en zij hebben dan ook ruimte nodig. Wat iemand ervaart als overlast, kan een tijdelijke situatie zijn of een persoonlijke irritatie, bijvoorbeeld een nestelend vogelpaar bij de speeltuin. Niet alle gevallen van overlast worden bestreden. Alleen als er een gevaarlijke situatie ontstaat, als de openbare orde wordt verstoord of als er onevenredig hoge kosten worden gemaakt, is ingrijpen noodzakelijk. De gemeente kan een auditformulier maken en gebruiken om inschattingen bij overlast te maken. Als de gemeente op eigen grond heeft ingegrepen en de diersoort is niet in het bezit van de gemeente, is schade op grondgebied van derden de verantwoordelijkheid van derden. Inwoners kunnen een melding maken van overlast. Deze meldingen moeten goed beoordeeld en geregistreerd worden. Vooral bij meerdere meldingen is dit belangrijk.

In het buitengebied wordt overlast bij agrariërs vaak via de provincie en jagers opgelost. Voor overlast op eigen grondgebied wordt vaak een bedrijf ingeschakeld. Bij overlast in de openbare ruimte verschilt de aanpak per situatie (paragraaf 7.2.1).

Als uitgangspunt heeft de gemeente te zoeken naar de beste verhouding tussen effectiviteit en dierenwelzijn bij het bestrijden van plaagdieren. Een zo diervriendelijk mogelijke methode is een belangrijk uitgangspunt waar rekening mee gehouden moet worden. Echter, dit moet niet volledig ten koste gaan van de effectiviteit. Door de balans tussen beide te vinden, is er een positief effect op zowel het dierenwelzijn als het probleem. Als methodes niet werken, kan er afgeweken worden van deze regel. Een minder of niet diervriendelijke bestrijdingsmethode is altijd pas een tweede optie.

Het voorkomen van overlast door het steeds een stap voor te zijn, heeft altijd de voorkeur, maar is echter niet altijd mogelijk. Soms kan worden voorkomen dat dieren zich op een plek vestigen en daar overlast veroorzaken. Ook kan voorlichting aan inwoners bij opkomende overlast helpen, bijvoorbeeld door te communiceren dat inwoners dieren op bepaalde locaties beter niet kunnen voeren zodat ze op die plek niet terug blijven komen.

In principe kunnen alle dieren voor overlast zorgen. Als er tijdelijk, of met regelmaat, problemen zijn met of door een diersoort kunnen inwoners hier over geïnformeerd worden. Dit kan bijvoorbeeld via de website of de lokale media.

7.2.1. Aanpak

Om te onderzoeken welke aanpak van bestrijding het beste past, kunnen stroomschema's gebruikt worden. Voor de verschillende onderdelen zijn er schema's als het inventariseren van een dier, het kiezen van de aanpak en de uitwerking van een aanpak. Op die manier worden er geen stappen overgeslagen en is er structuur voor een consequente aanpak van problemen. De stroomschema's staan in bijlage I.

Soms is er de mogelijkheid preventieve maatregelen toe te passen en in te grijpen voordat er een plaag ontstaat. Zo kan, door meldingen over beginnende overlast, het probleem snel opgemerkt worden en tegengegaan worden. Er kunnen bijvoorbeeld bij meldingen over veel meeuwen in een park vaker prullenbakken gelegd worden of deze kunnen afgeschermd worden. Op die manier is er minder voedselaanbod in dat park voor de meeuwen waardoor ze weg gaan.

Preventieve maatregelen kunnen ook aanvullend zijn op de bestrijdingsaanpak. Zo kan, als er bijvoorbeeld veel konijnen ongewenst op een terrein zitten en deze worden bestreden, ook een konijnen-werend hek om het terrein gezet worden zodat de plaag zich niet opnieuw kan voordoen.

Bij de keuze om te bestrijden is een onderscheid gemaakt tussen de bebouwde kom en het gebied buiten de bebouwde kom. Binnen de bebouwde kom wordt, vaak door een bedrijf en in overleg met de gemeente, een gepaste methode gekozen om de dieren te verplaatsen, verjagen of te doden. Dit is ook afhankelijk van wat wettelijk is toegestaan. Dit gaat via een ontheffing of een gedragscode. Over het algemeen is dit voldoende.

Buiten de bebouwde kom wordt overlast vaak opgepakt door jagers. Dit is vaak op het terrein van derden. Zij proberen met afschrikken en preventieve maatregelen de dieren te verjagen. Als dit niet het gewenst effect heeft kunnen zij, met toestemming van de provincie, dieren onder andere afschieten of vangen. De provincie Utrecht kan hier regels en voorwaarden aan verbinden. Zo mocht bijvoorbeeld bij zwanen maar een deel van de groep geschoten worden. De provincie Utrecht verleent ook alleen een ontheffing onder strikte voorwaarden, die kunnen verschillen per situatie. Zo zal er geen ontheffing worden gegeven voor het schieten van dieren als er niet eerst minder ingrijpende maatregelen geprobeerd zijn.

7.2.2. Draaiboek per diersoort

In Woerden is er sprake van lokale problemen met dieren die met regelmaat voorkomen. Bij het schrijven van dit beleid was er onder andere sprake van konijnen- en ganzenoverlast. Het is daarom nuttig, en van belang, dat voor deze dieren naast het Dierenwelzijnsbeleid een draaiboek wordt geschreven voor een betreffend dier. Hierin kan de problematiek worden omschreven en kunnen de maatregelen die mogelijk zijn of al eens uitgevoerd zijn, worden beschreven. In dit draaiboek kunnen ook contacten, financiën en tijdsplanningen worden opgenomen.

Het draaiboek wordt bijgehouden door Realisatie & Beheer. Met dit draaiboek komt er meer structuur en is er bij een probleem duidelijk wat er wettelijk is toegestaan, wat er verwacht kan worden, wat er gedaan moet kan worden, wat eens gedaan is, wat de kosten zijn en wat benodigde tijd is. Het verslag geeft ook de mogelijkheid naderhand te evalueren of problemen opgelost zijn, wat effectief is geweest en wat niet en wat er, als het probleem nog aanwezig is, veranderd moet/kan worden aan de aanpak. Er komt op deze manier meer structuur in het proces.

Maatregelen:

- 7.1 De gemeente zoekt naar de beste verhouding tussen dierenwelzijn en effectiviteit bij het bestrijden van plaagdieren.*
- 7.2 Bij geregelde klachten of problemen met een diersoort kan de gemeente inwoners informeren of waarschuwen.*
- 7.3 De gemeente probeert, wanneer mogelijk, met inwoners overlast door dieren te voorkomen.*
- 7.4 Er worden draaiboeken opgesteld voor (vaak) voorkomende plaagdieren binnen de gemeente.*

8. Communicatie

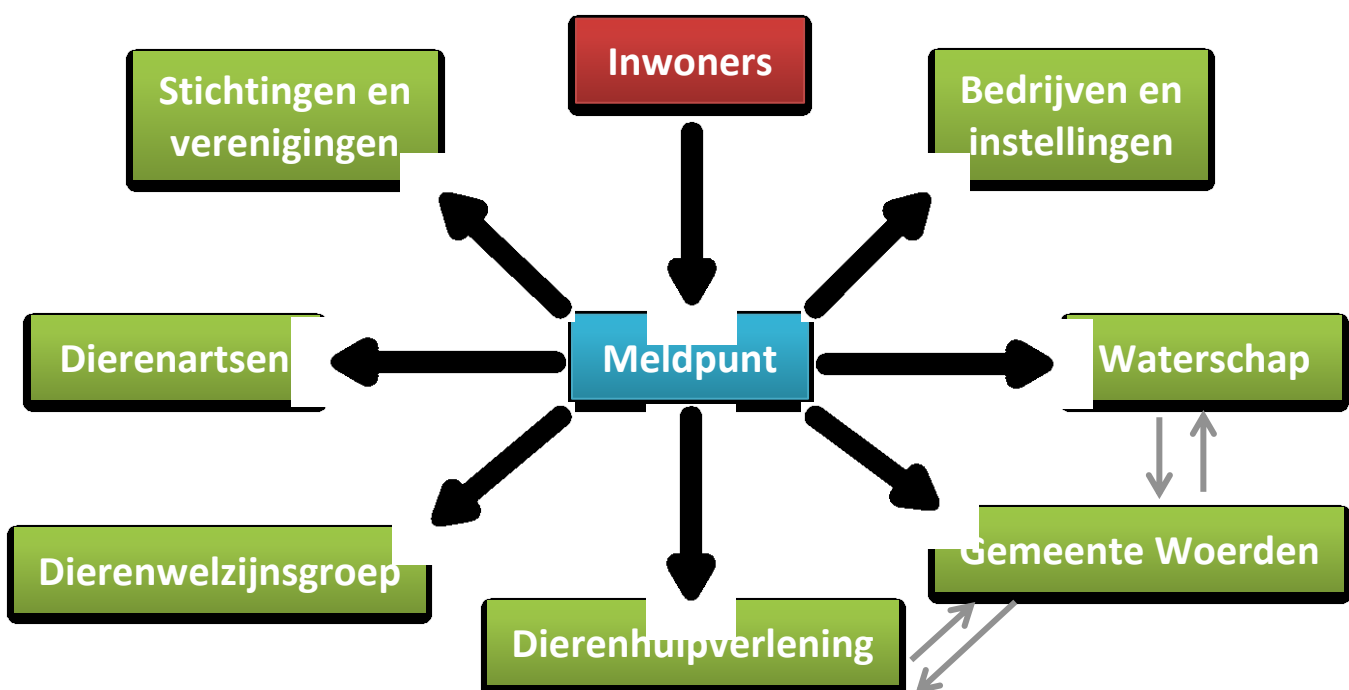
Bij dierenwelzijn gaat het over een breed palet van onderwerpen. Binnen de samenleving moet er duidelijkheid zijn over wat er verwacht wordt, waar je terecht kunt met vragen en hoe er met problemen omgegaan kan worden. Dit geldt zowel voor inwoners, als organisaties en bedrijven, als de gemeente. Belangrijk hierbij is ook hoe communicatie, samenwerking en voorlichting ingezet kunnen worden om het dierenwelzijn in Woerden te waarborgen.

8.1. Meldpunt Dierenwelzijn Woerden

Inwoners en gemeente hebben samen een verantwoordelijkheid tegenover de dieren en natuur om ons heen. Waar nodig kan men te hulp schieten. Het is belangrijk dat een inwoner bij elke situatie of vraag weet waar hij of zij heen moet of wat hij of zij kan doen. Stichting DHW is 24 uur per dag bereikbaar om mensen met dier gerelateerde vragen of problemen te helpen. Zij kunnen veel vragen beantwoorden of kunnen een melding doorgeven naar de juiste instantie. Eventueel kunnen zij ook mensen bij specifieke vragen doorverwijzen naar de juiste gespecialiseerde personen of bedrijven. In Woerden streven we met elkaar naar meer bekendheid en meer gebruik van dit centrale meldpunt voor dierenwelzijn.

In samenwerking met verschillende organisaties die zich bezighouden met dierenwelzijn in onze gemeente, in de provincie of op landelijk niveau, kan het netwerk en de bekendheid van dit meldpunt vergroot worden. Mensen of instellingen kunnen op bijvoorbeeld hun website doorverwijzen naar het meldpunt. Bij de Stichting DHW (en mogelijk waar anderen dit willen) kunnen 'veel gestelde vragen' (FAQ) vermeld worden om zo het aantal vragen te verminderen en om het voor de inwoners gemakkelijker te maken de benodigde informatie te vinden.

Bedrijven, instellingen of particulieren kunnen doorverwijzen naar het meldpunt met 'vragen anders dan'. Zo zal een vraag in welke sloten gevestigd mag worden door de hengelsportvereniging beantwoord kunnen worden, maar een melding van dode vissen moet naar de gemeente. De hengelsportvereniging zou dan kunnen opnemen 'voor vragen anders dan sport- of beroepsvissen kunt u naar [weblink Dierenhulpverlening Woerden]'.
'

Met gebruik van dit meldpunt kunnen problemen sneller opgelost worden, vragen sneller beantwoord en komen inwoners sneller bij de juiste persoon terecht. Ook verloopt het proces bij de instanties intern beter, doordat zij minder hoeven door te verwijzen.

Om vragen zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden is een onderling goede communicatie tussen verschillende partijen en instanties belangrijk. Deze partijen moeten elkaar weten te vinden als zij vragen binnenkrijgen waarop zij het antwoord niet weten en naar de juiste instantie kunnen doorverwijzen. Aan de hand van de meedenkgroep voor dit dierenwelzijnsbeleid is er al onderling contact ontstaan tussen verschillende partijen.

8.2. Voorlichting

Een goede voorlichting aan inwoners en instellingen is van belang om problemen te voorkomen en onduidelijkheden op te helderen. Deze informatie en voorlichting kan gegeven worden door verschillende partijen die met dieren te maken hebben, zoals de Dierenhulpverlening, de gemeente, verenigingen en dierenartsen. Door samen te werken kunnen inwoners op voorhand geïnformeerd worden en gericht geholpen worden (zie ook hoofdstuk 9). Het geven van voorlichting heeft dus verschillende functies.

- **Verbeteren dierenwelzijn.** Inwoners kunnen behoed worden voor zogenaamde 'impulsaankopen'. Door de juiste informatie aan te bieden kunnen zij beter inschatten of zij een dier jarenlang de zorg die het nodig heeft willen en kunnen bieden. Ook is de verzorging van huisdieren beter als mensen er meer over weten. Bij de kleindierverseniging Nut & Sport geeft men op locatie bijvoorbeeld voorlichting over de verzorging van dieren en ook bij het dierenasiel worden intake gesprekken gevoerd als mensen een dier willen adopteren.
- **Meer begrip.** Als inwoners van Woerden meer weten over de gang van zaken betreffende dieren in Woerden, bijvoorbeeld in geval van een bepaalde weloverwogen aanpak bij overlastsituaties, zullen mensen hier meer begrip voor kunnen opbrengen. Soms komen handelingen van organisaties negatief over, terwijl de gekozen aanpak bewust gekozen is en er geen andere mogelijkheid was. Door bij zulke situaties zorg te dragen voor een goede en adequate voorlichting, wordt meer begrip gekweekt voor de gekozen aanpak en kunnen eventuele conflictsituaties worden voorkomen.

- **Meer duidelijkheid.** Inwoners kunnen vragen hebben over dieren of dierenwelzijn. Het is niet altijd duidelijk waar zij de juiste informatie kunnen vinden waar behoefte aan is, of waar ze met hun vraag terecht kunnen. Door op een overzichtelijke manier weer te geven waar zij de juiste informatie zelf kunnen vinden, te verwijzen naar de instantie waar zij hun vraag kunnen stellen of door informatie op voorhand aan mensen toe te reiken, zullen er minder vragen binnenkomen bij de instelling die zich met (het welzijn van) dieren bezighouden.
- **Voorkomen van problemen.** Door inwoners van Woerden te informeren over bijvoorbeeld opkomende overlast of veel voorkomende situaties, kunnen problemen worden voorkomen. Denk hierbij aan het waarschuwen voor de aanwezigheid van teken in een bepaalde periode van het jaar op bepaalde plaatsen of bijvoorbeeld het adviseren om vogels en eenden niet te voeren, teneinde overlast van deze dieren te voorkomen (zoals luid gekwaak of overlast van vogelpoep).

Maatregelen:

8.1 De beleidsnota dierenwelzijn wordt geüpload op de website van de gemeente Woerden.

8.2 Op de website van de gemeente Woerden wordt doorverwezen naar het meldpunt van Stichting DHW.

8.3 Er wordt gestreefd naar het bekender maken van het centrale meldpunt en zo het gebruik er van te vergroten.

9. Vervolg

Het dierenwelzijn in Woerden moet gewaarborgd worden. Betrokken instellingen en personen bij dit beleid houden contact. Bij voorkomende situaties kan gemakkelijker en sneller onderling gecommuniceerd worden en personen of instellingen weten elkaar te vinden. Tussen partijen ontstaat bovendien meer begrip als plannen vooraf worden besproken, partijen elkaar vooraf informeren en ze op een constructieve wijze samenwerken.

9.1. Dierenwelzijnsgroep

Jaarlijks komen organisaties en personen die betrokken zijn bij dierenwelzijn in Woerden bij elkaar. Door een structureel overleg worden de onderlinge contacten onderhouden. Daarnaast kunnen bepaalde situaties die voorkomen in Woerden gezamenlijk worden besproken en de aanpak ervan kan worden afgestemd. Dit kan ook naar aanleiding van de nota zijn. Alle maatregelen staan in bijlage II.

De deelnemers aan het gezamenlijk overleg hebben een signaalfunctie voor problemen omtrent dieren in de samenleving binnen de gemeente. Er kunnen plannen worden besproken en het onderling samenwerken wordt op deze wijze bevorderd. Wijder gebruik van het algemene meldpunt van de Stichting DHW wordt gestimuleerd en de communicatie van het meldpunt wordt geëvalueerd. Er komt zo overzicht in het soort meldingen of vragen die binnenkomen. De Dierenhulpverlening, die het meldpunt beheert, kan ook problemen met het meldpunt waar zij tegen aan loopt, aankaarten.

De *dierenwelzijnsgroep* bestaat uit personen uit verschillende dier-gerelateerde vakgebieden als de dierenhulpverlening, jacht, hobbydieren, huisdieren, veehouderij, beleid en recreatie. De dierenwelzijnsgroep wil een zo breed mogelijk werkveld omvatten en is niet statisch: de groep kan uitgebreid worden indien dat gewenst is en als nieuwe deelnemers een aanvullende bijdrage kunnen leveren aan de dierenwelzijnsgroep.

9.2. Werkwijze overlast

Bij het opstellen van dit dierenwelzijnsbeleid zijn knelpunten naar voren gekomen bij de aanpak van overlast. Om dit proces te stroomlijnen en duidelijk te maken zijn meerdere aanpassingen gemaakt en nog mogelijk. In bijlage I staan stroomschema's welke gevolgd kunnen worden bij overlast. Door deze tabellen te volgen, worden er geen stappen overgeslagen en is er duidelijk wat er moet gebeuren. Om tot het besluit te komen dat er sprake is van overlast, kan er een auditformulier worden opgesteld. Samen met de score die hier uit volgt, kan ingeschat worden of ingrijpen door de gemeente noodzakelijk is of niet.

Om het proces bij herhaling te versnellen, worden draaiboeken van plaagdieren bijgehouden. Hierin wordt opgeslagen wat de algemene informatie van het dier is, wat de wetgeving op het betreffende dier is en wat in het verleden al geprobeerd is om het probleem te voorkomen of voorhelpen en of dit succesvol is geweest.

Maatregelen:

9.1 Jaarlijks komen de verschillende dier gerelateerde partijen en personen uit de gemeente Woerden bij elkaar in een dierenwelzijnsgroep, om te overleggen, samen te werken en de communicatie te verbeteren.

9.2 De gemeente Woerden maakt bij het beoordelen en aanpakken van overlast gebruik van stroomschema's en draaiboeken, en eventueel een auditformulier.

10. Financiën

Dierenwelzijn omhelst een breed palet aan onderwerpen. Naast de wettelijke gemeentelijke taak van de opvang van gevonden dieren en het bestrijden van dieren, worden ook de kosten gemaakt in educatieve, recreatieve en culturele producten, denk aan de kinderboerderijen en evenementen zoals de 'Woerdense Koeimart'. Omdat het bij deze producten niet alleen om dierenwelzijn gaat, maar ook om de aanvullende educatieve en creatieve waarden, worden deze niet in het financiële overzicht voor dierenwelzijn opgenomen.

10.1. Bestaande jaarlijkse uitgaven

10.1.1. Jaarlijkse uitgaven t.b.v. ambulancevervoer en asielopvang

Voor het vervoer met de dierenambulance, de asielopvang en de huisvesting van Asiel Reijerscop betaalt de gemeente Woerden jaarlijks een bijdrage voor de uitvoering van de wettelijke taken. De hoogte van de bijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari van het voorgaande jaar. De bijdrage is onderverdeeld in enerzijds 'Opvang & Vervoer' (€ 0,32 p. inw.) en anderzijds 'Huisvesting Dierenasiel' (€ 1,06 p. inw.). De jaarlijkse bijdrage is op dit moment € 68.636,-.

10.1.2. Jaarlijkse uitgaven preventie en beheer

Naast de jaarlijkse uitgaven uit de voorgaande paragraaf, worden binnen de budgetten van het team Realisatie en Beheer jaarlijkse de volgende uitgaven gedaan.

Wilde ganzen Cattenbroekerplas

Ter preventie van ongewenste uitbreiding van de groep wilde ganzen bij de Cattenbroekerplas worden twee keer per jaar eieren geprikt. Dit gebeurt begin maart en medio april gedurende 5 jaar (t/m 2020). Hiervoor moet jaarlijks een vergunning worden verkregen van de provincie Utrecht. De kosten voor de bestrijding bedragen jaarlijks € 850,-.

Tamme ganzen Molenvliet en Binnenstad

Voor de groep tamme ganzen wordt jaarlijks gezorgd door middel van preventief, diervriendelijk nestbeheer met als doel de groep niet te groot te laten worden en beheersbaar te houden. De grootte van de groep wordt jaarlijks beoordeeld en indien de groep te groot wordt voor het gebied waar ze leven, kan de groep worden gesplitst. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen € 2.440,-.

10.2. Incidentele uitgaven

Konijnenoverlast begraafplaats Rijnhof

In 2015 is ernstige overlast van konijnen geconstateerd op de begraafplaats Rijnhof. Bestrijding heeft plaatsgevonden door middel van de inzetten van fretten en een roofvogel. De kosten in 2015 bedroegen € 3.960,-. Deze wijze van bestrijding wordt voorgezet in 2016 en 2017. Voor deze beide jaren zijn de kosten geraamd op € 2.970,- per jaar. Momenteel wordt nagedacht over (preventieve) diervriendelijke maatregelen, bijvoorbeeld het creëren van een natuurlijke habitat.

10.3. Nieuwe uitgaven

Een belangrijk winstpunt van het proces om tot het voorliggende dierenwelzijnsbeleid van de gemeente Woerden te komen, is de oprichting van een dierenwelzijnsgroep. Deze groep, die bestaat uit verschillende partijen die zich bezighouden met dier-gerelateerde zaken in Woerden, zal gezamenlijk zorg dragen voor het dierenwelzijn in Woerden. Het voorlichten, informeren en afstemmen van onderwerpen die zich voordoen, zal door deze groep worden opgepakt. Los van eventuele oplossingen

die via deze groep kunnen worden voorgesteld, zijn hier geen kosten aan verbonden. Deelname is op vrijwillige basis.

Daarnaast is een stroomschema ontworpen dat het team Realisatie en Beheer structuur biedt bij de aanpak van overlastsituaties, opdat vraagstukken gestructureerd en niet meer op ad hoc basis hoeven worden behandeld. De verwachting is dat dit in de toekomst zal leiden tot een snellere en efficiëntere aanpak.

Tijdens de overleggen en gesprekken over het dierenwelzijn in Woerden zijn wel enkele situaties naar voren gekomen omtrent voorlichting, opvang en preventie, die vragen om een investering.

Vogelopvang (§ 2.3.3)

Vogelopvang Rotsoord in Utrecht vraagt voor de opvang van vogels sinds vorig jaar opeens een bijdrage van 10 euro per vogel. Voor deze wettelijke taak is nog geen budget vastgesteld. Per jaar worden ongeveer 150 vogels opgevangen en naar Rotsoord gebracht. De kosten hiervoor zijn derhalve ongeveer € 1.500,-.

Jaarlijkse chipactie (§ 2.3.3.1 en § 3.1.2.3)

Ieder jaar weer worden katten gevonden die niet gechipt zijn en waarvoor het daarom lastig is de eigenaar te vinden. Deze katten worden gedurende enige tijd opgevangen en verzorgd in het dierenasiel, wat kosten met zich meebrengt. Indien de eigenaar wordt gevonden, worden de kosten op hem verhaald. Indien dit niet zo is, zoekt de stichting DHW een nieuw thuis. Als meer katten gechipt worden, heeft dit voordelen voor de stichting (lagere opvangkosten) en is dit bovenal prettiger voor dier en eigenaar die sneller herenigd kunnen worden. Het voorstel is om jaarlijks een chipactie uit te voeren tegen een gereduceerd tarief, gedurende bijvoorbeeld 1 maand. Voorgesteld wordt een kleine bijdrage te doen om mensen te stimuleren hun kat te laten chippen. De chipkosten zijn ongeveer 15 euro per kat. De gemeentelijke bijdrage voor deze actie is in totaal maximaal € 500,-.

Toepassen TNR (§ 3.1.2.3)

Verwilderde katten die in het dierenasiel worden opgevangen, worden behandeld en gecastreerd of gesteriliseerd (toepassing TNR, Trap Neuter Return). Op deze manier wordt voorkomen dat deze groep zich uitbreidt en (nog) meer overlast veroorzaakt in het gebied waar ze verblijven. De stichting heeft nauwe banden met het landelijk beleid rondom TNR en, waar op dit moment gezocht wordt naar een effectieve en diervriendelijke oplossing om de overlast van verwilderde katten tegen te gaan. Per jaar worden ongeveer 15 katten gevangen waarbij TNR wordt toegepast. De kosten zijn gemiddeld 120 euro per dier. Om deze wijze van preventie voort te kunnen blijven zetten is het voorstel jaarlijks een bedrag op te nemen van € 1.800,-.

In het wild levende dieren in nood (§ 6.2.4)

Jaarlijks hebben we, ook in Woerden, met in het wild levende dieren die in nood verkeren te maken. Een voorbeeld hiervan is de jaarlijkse paddentrek: padden die van hun verblijfplaats in de winter weer richting het water trekken. Jaarlijks worden hierdoor vele padden en andere amfibieën overreden. Een eenvoudig hulpmiddel dat dit kan voorkomen is het plaatsen van zogenaamde 'paddenoversteekborden'. Ook andere dieren, zoals egels, kunnen te maken hebben met dergelijk dierenleed. De kosten van een dergelijk bord zijn ongeveer € 100,-. Voorgesteld wordt jaarlijks een bijdrage te reserveren om het dierenleed van deze dieren te voorkomen van € 500,-.

Communicatie en voorlichting (§ 8.2)

Met goede communicatie en voorlichting over de wijze waarop problemen rondom dierenwelzijn worden aangepakt, kan meer gerekend worden op begrip en medewerking. Bepaalde aanpakken roepen soms vragen op (bijvoorbeeld het jagen op dieren die overlast veroorzaken), maar zijn soms nodig om een nog grotere overlast te voorkomen. Door structureel aandacht te besteden aan een adequate

voorlichting aan inwoners, wordt begrip en betrokkenheid gecreëerd. Die betrokkenheid is vaak nodig om mensen te informeren over hun eigen handswijzen in de preventie of bestrijding van overlast. Zo kan het voeren van dieren de overlastsituaties juist verergeren. Daarnaast kunnen inwoners die willen bijdragen aan het bevorderen van natuur in de stad geattendeerd worden op het al dan niet planten van bepaalde struiken in hun tuin. Gedacht kan worden aan bepaalde bij- en vlindervriendelijke planten of aan het ophangen van vogelhuisjes of het plaatsen van egeltrappetjes (die vaak eenvoudig zelf te maken zijn). Via de gemeentelijke website worden mensen die informatie zoeken eenvoudig doorgelinkt naar de website van de stichting Dierenhulpverlening, waar veel informatie te vinden zal zijn, vragen gesteld kunnen worden en meldingen kunnen worden gedaan. Verder zal in een zekere regelmaat voorlichting worden gegeven via de lokale media en kranten. Om deze wijze van communicatie mogelijk te maken is jaarlijks een bedrag van € 500,- nodig.

In onderstaand overzicht worden de huidige en (aanvullende) gewenste kosten samengevat.

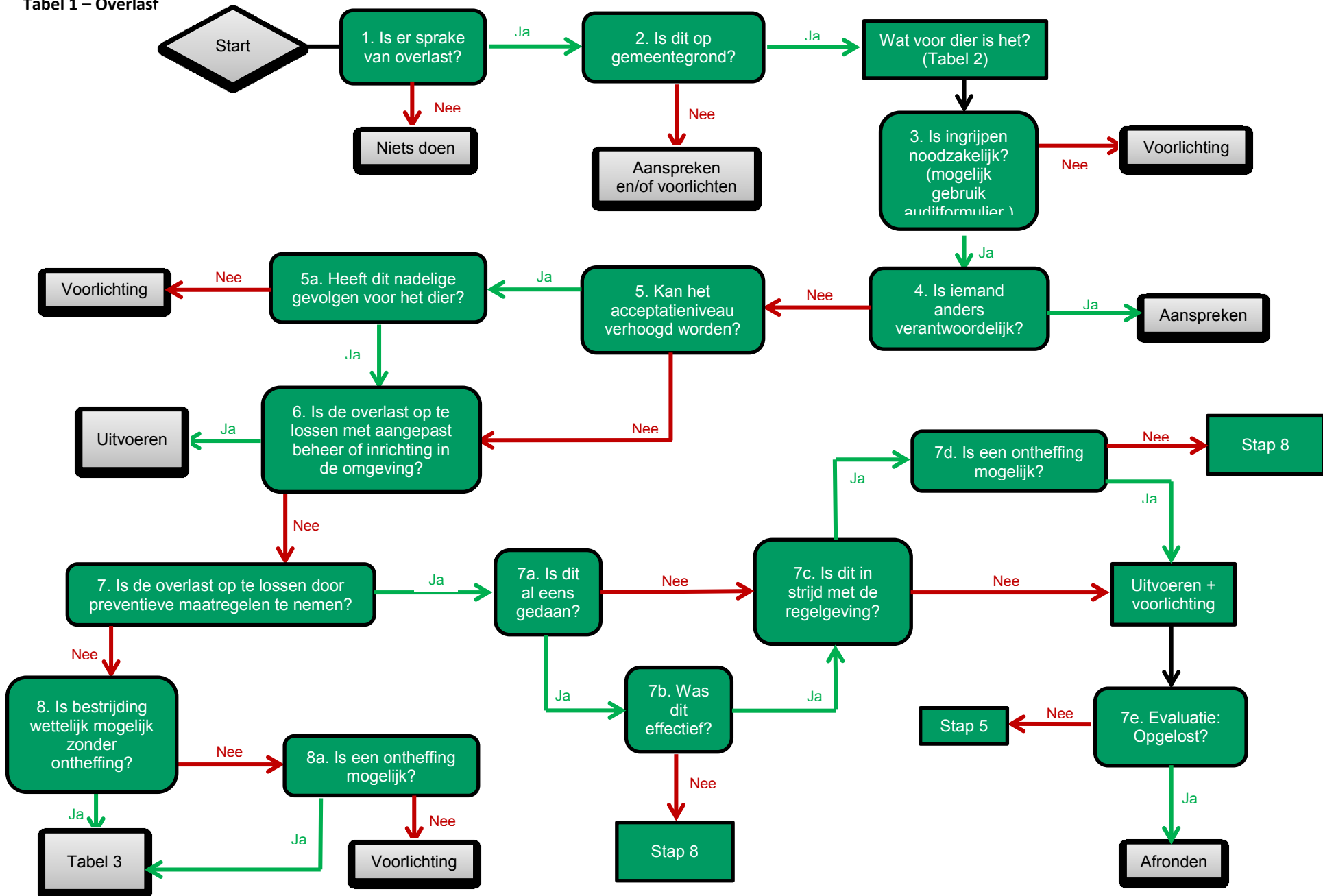
Onderwerp	2015	2016	2017 e.v.	Doel
Huidig structureel				
Uitvoering wettelijke taken asielopvang en dierenambulance	€ 68.636	€ 68.636	€ 68.636	Opvang en vervoer
Wilde ganzen	€ 850	€ 850	€ 850	Preventie
Tamme ganzen	€ 2.440	€ 2.440	€ 2.440	Preventie
Totaal structureel	€ 71.926	€ 71.926	€ 71.926	
Incidenteel				
Konijnenoverlast *	€ 3.960	€ 2.970	€ 2.970	Bestrijding
Gewenst structureel vanaf 2017				
Vogelopvang **	-	€ 1.500	€ 1.500	Passende opvang
Chipactie	-	-	€ 500	Preventie hoge opvangkosten
TNR bij katten	-	-	€ 1.800	Preventie overlast
Wilde dieren in nood	-	-	€ 500	communicatie en preventie dierenleed
Communicatie en voorlichting	-	-	€ 500	Communicatie en voorlichting, preventie
Totaal gewenst structureel			€ 4.800	

* Financiering stopt in principe na 2017, echter is een oplossing gewenst voor dit zich uitbreidend overlastprobleem. Regie en uitvoering zijn in handen van Realisatie & Beheer.

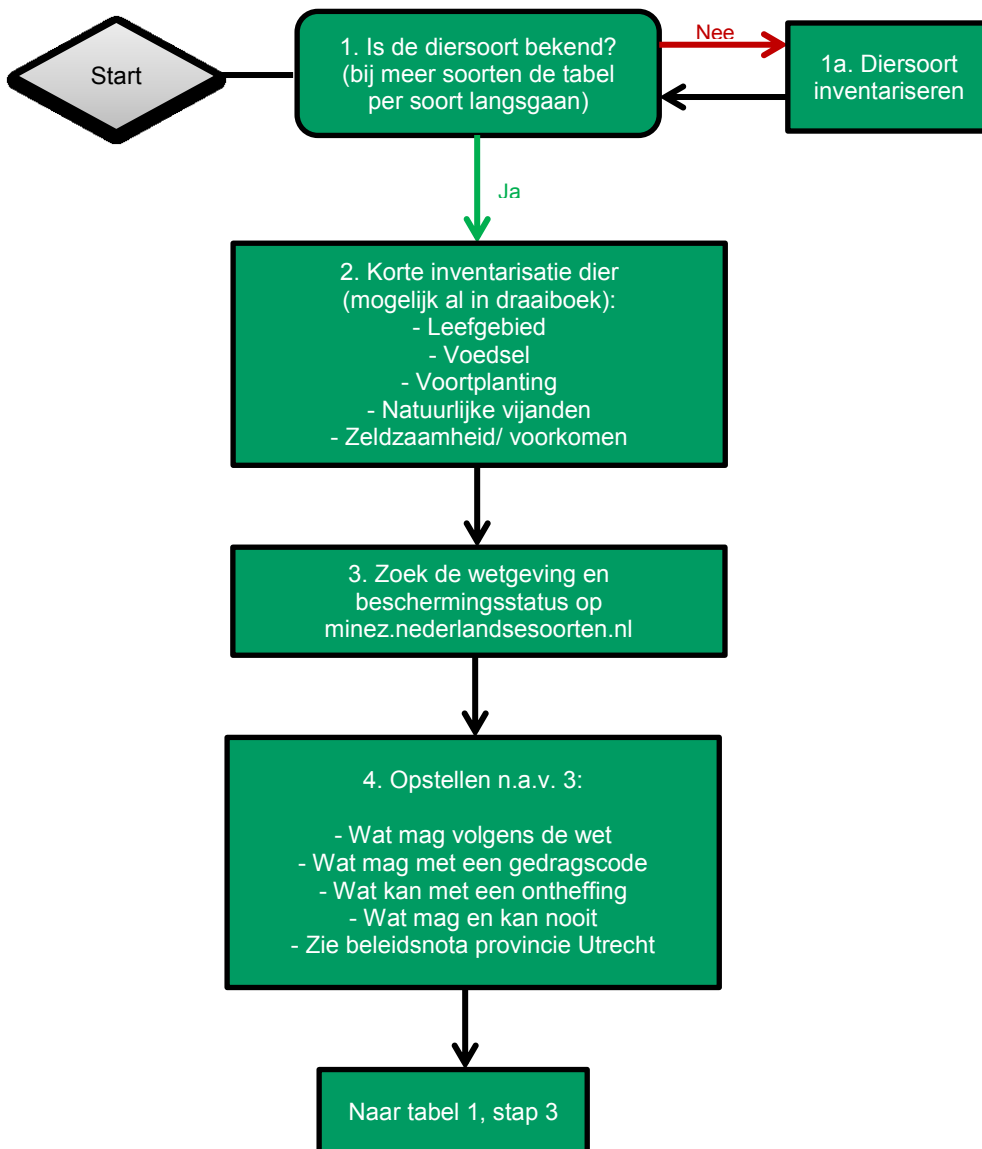
** De kosten voor de vogelopvang (€ 1.500) zullen in 2016 eenmalig verantwoord worden in de bestuursrapportage.

Bijlage I – Stroomschema's

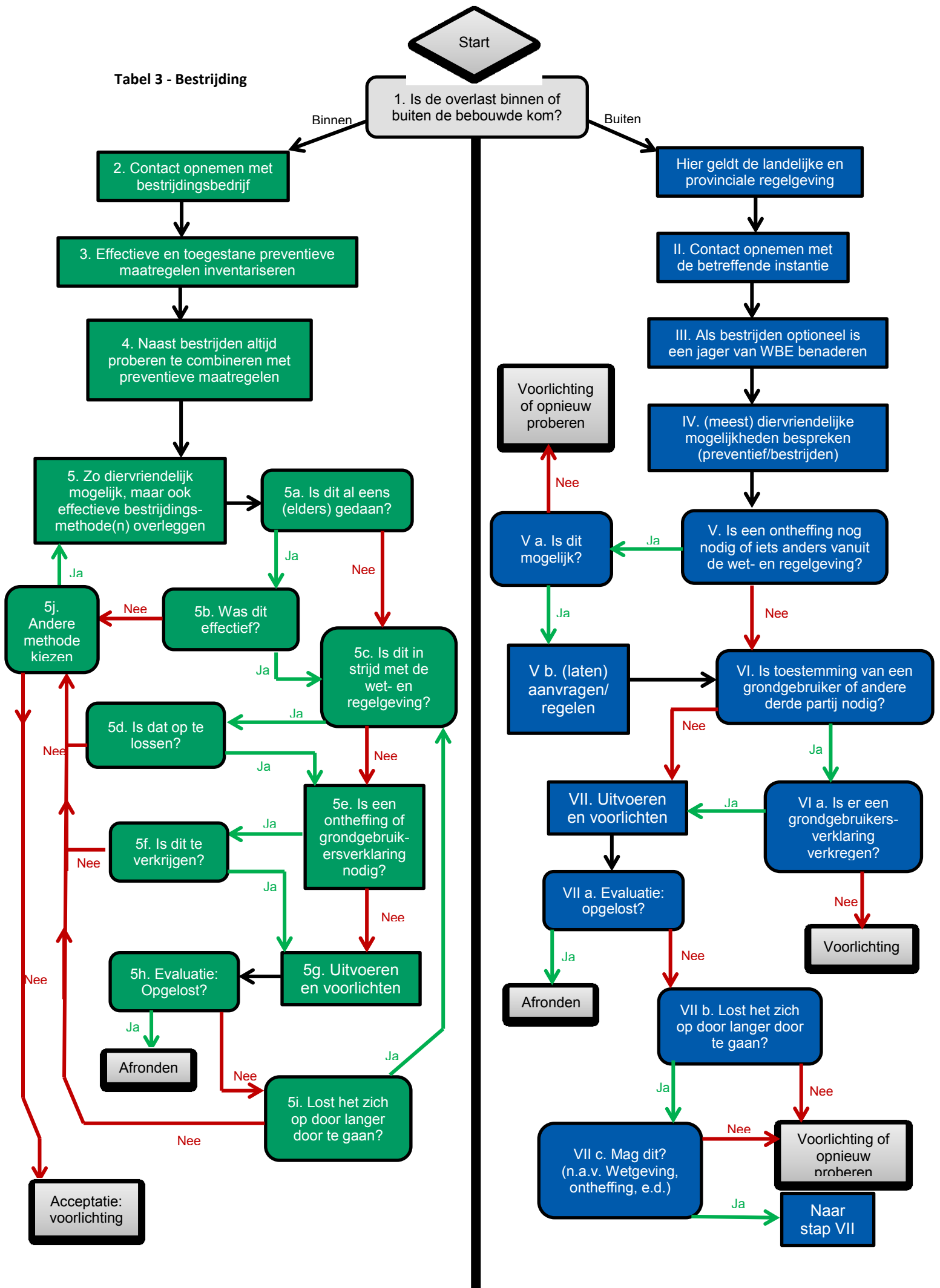
Tabel 1 – Overlast

Tabel 2 – Wat voor dier is het?

Tabel 3 - Bestrijding

Bijlage II – Maatregelen

Maatregel 3.1	Jaarlijks wordt, in overleg met dierenartsen en Stichting DHW, een periode georganiseerd waarin katten voor een gereduceerd tarief kunnen worden gechipt.
Maatregel 3.2	Zorginstellingen wordt geadviseerd zich te laten informeren over het uitvoeren van activiteiten met dieren in de zorg zodat zij zelfstandig belangrijke keuzes kunnen maken. Dit kan onder andere bij Stichting Zorgdier Nederland.
Maatregel 4.1	De gemeente Woerden houdt tijdens een uitbraak van een zoönose instellingen die te maken hebben met dieren op de hoogte van de gang van zaken in het gebied.
Maatregel 4.2	Inwoners van Woerden moeten op de website van de gemeente informatie of doorverwijzingen kunnen vinden tijdens een uitbraak van een dierziekte of zoönose.
Maatregel 4.3	Bij een dierziekte anders dan zoönose, wordt informatie hierover verspreid in de dierenwelzijnsgroep en kunnen zij eventueel tot handelingen overgaan.
Maatregel 5.1	Inwoners van Woerden kunnen misstanden met dieren die zij denken te zien bij evenementen melden bij de Dierenhulpverlening.
Maatregel 6.1	Op grondgebied van de gemeente wordt geen benuttingsjacht uitgeoefend.
Maatregel 6.2	Bij problemen met dieren wordt samen met betrokken organisaties gekeken naar oplossingen.
Maatregel 6.3	Bij jaarlijks terugkerende problemen worden structurele afspraken gemaakt.
Maatregel 6.4	Groenbeheer van de gemeente Woerden zet zich in voor een diervriendelijk beheer waarbij de inheemse dieren zo min mogelijk worden verstoord of benadeeld.
Maatregel 6.5	Wanneer dit nodig wordt geacht geeft de gemeente voorlichting over of verstrekt informatie over de risico's van het voeren van in het wild levende dieren als preventieve maatregel tegen overlast of schade aan het dierenwelzijn.
Maatregel 6.6	Bij werkzaamheden in de bebouwde kom wordt gekeken of met aanpassingen of toevoegingen het gebied aantrekkelijker voor dieren gemaakt kan worden.
Maatregel 7.1	De gemeente zoekt naar de beste verhouding tussen dierenwelzijn en effectiviteit bij het bestrijden van plaagdieren.
Maatregel 7.2	Bij geregelde klachten of problemen met een diersoort kan de gemeente inwoners informeren of waarschuwen.

Maatregel 7.3	De gemeente probeert, wanneer mogelijk, met inwoners overlast door dieren te voorkomen.
Maatregel 7.4	Er komen draaiboeken voor (vaak) voorkomende plaagdieren binnen de gemeente.
Maatregel 8.1	De beleidsnota dierenwelzijn wordt geüpload op de website van de gemeente Woerden.
Maatregel 8.2	Op de website van de gemeente Woerden wordt doorverwezen naar het meldpunt van Stichting DHW.
Maatregel 8.3	Er wordt gestreefd naar het bekender maken van het centrale meldpunt en zo het gebruik ervan te vergroten.
Maatregel 9.1	Jaarlijks komen de verschillende dier-gerelateerde partijen en personen uit de gemeente Woerden bij elkaar in een dierenwelzijnsgroep, om te overleggen, samen te werken en de communicatie te verbeteren.
Maatregel 9.2	De gemeente Woerden maakt bij het beoordelen en aanpakken van overlast gebruik van stroomschema's en draaiboeken, en eventueel een auditformulier.

Bijlage III – Bronnen wetgeving

Algemene Plaatselijke Verordening

http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmlloutput/Historie/Woerden/385551/385551_1.html

Algemene wet bestuursrecht

http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2016-04-01#Hoofdstuk5_Titeldeel5.3_Afdeling5.3.1_Artikel5:29

Beleidsnota Flora- en faunawet Provincie Utrecht 2014

https://www.provincie-utrecht.nl/publish/library/681/beleidsnota_flora- en_faunawet_2014.pdf

Besluit diergeneeskundigen

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0035091/2015-06-01>

Besluit houders van dieren

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0035217/2015-09-15>

Burgerlijk Wetboek boek 5

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0005288/2014-01-01>

Database ministerie van Economische Zaken

<http://minez.nederlandsesoorten.nl/soorten>

Flora- en faunawet

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0009640/2015-01-01>

Gemeentelijke verordening brandveiligheid en hulpverlening

<http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmlloutput/Actueel/Woerden/77595.html>

Gemeentewet

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/>

Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0005662/2015-01-01>

Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht

http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmlloutput/Historie/Utrecht/73973/73973_1.html

Visserijwet

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0002416/2015-01-01>

Wet dieren

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0030250/2015-02-01>

Wet Natuurbescherming

https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20160119/publicatie_wet/document3/f=/vk0te99wikz1.pdf

Bijlage IV – Medewerking

Dit beleid is opgesteld in samenwerking met de volgende personen of instanties uit Woerden en omgeving.

Namens gemeente Woerden

Elise van Andel

Beleidsadviseur team Sociaal Beleid

Marlot Reijneveld

Stagiaire Diermanagement

Femke Steenbergen

Beheerder landschap en recreatie,
medewerker groenbeheer

Margot Stolk

Wethouder

Uit gemeente Woerden en omgeving

Rolf Been

Dierenarts ULP & De Limes

Rico Blonk

Voorzitter Vereniging van pluimvee- en konijnenhouders

Gerold Borsboom

Beheerder Kinderboerderij Kukele-Boe

Ane van Ekeren

Betrokken inwoner

Bert de Groot

Agrariër

Jeroen Koole

Directeur PCF Holland

Gradus Oostveen

Jachtakte houder

Steef Somers

Dierenarts Kliniek voor dieren Woerden

Ton van der Spiegel

Visserijbioloog

Mechtild Stavenuiter

Voorzitter St. Dierenhulpverlening Woerden e.o.

Frank Steggink

Secretaris WBE Tussen Vecht & Oude Rijn

Anno Visser

Lid vereniging van pluimvee – en konijnenhouders

Marjolein Weijers

Hoofd asielopvang- en beheer St.
Dierenhulpverlening Woerden e.o.

Yvonne van Woudenberg

Vicevoorzitter St. Dierenhulpverlening
Woerden e.o.